

СТЕНОГРАМА

спільного круглого столу Комітету з питань промислової політики та підприємництва і Комітету з питань фінансової політики та банківської діяльності на тему: "Рік Закону України про Експортно-кредитне агентство.

Чому гальмують український експорт?"

30 січня 2018 року

Веде засідання Голова Комітету з питань промислової політики та підприємництва ГАЛАСЮК В.В.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, ми за 5 хвилин починаємо.

За 3 хвилини.

Колеги, за хвилину починаємо. Шановні колеги, будь ласка, займайте місця. Ми починаємо.

Шановні колеги, ми починаємо наш парламентський круглий стіл, організований Комітетом з питань промислової політики та підприємництва і Комітетом з питань фінансової політики та банківської діяльності, присвячений створенню Експортно-кредитного агентства в Україні "Рік Закону України про Експортно-кредитне агентство. Чому гальмують український експорт?" Так називається наша сьогоднішня тема такого розширеного засідання.

Регламент роботи у нас сьогодні дві години. У нас присутні народні депутати, керівники найбільших виробничих асоціацій, асоціацій роботодавців, промисловців, підприємців, керівники великих промислових підприємств. У нас мають бути очільники економічного блоку уряду. Я думаю, що вони теж приймуть участь.

Шановні колеги, перш за все ніж розпочати наш круглий стіл, я хотів би наголосити на кількох засадничих речах. Тому що, по-перше, ми знаходимось з вами в прямому ефірі телеканалу "Рада", тут присутні камери інших центральних телеканалів. Тому я дуже хотів би, щоби ми на початку

пояснили всім українцям, про що взагалі йде мова, Експортно-кредитне агентство, навіщо воно потрібно, що відбувається, коли його в країні немає. А його, на жаль, досі немає. Експортно-кредитне агентство – це спеціальна, як правило, державна установа, яка страхує, гарантує експортні контракти, а також частково компенсує відсоткову ставку за кредитами українських виробників. По суті, Експортно-кредитне агентство бере на себе ті функції, які не здатні або не хочуть брати на себе банки і страхові компанії, і допомагає виробникам. В результаті, коли український виробник постачає свою продукцію на закордонні ринки, то завдяки Експортно-кредитній агенції кредити йому, фінансування, обходиться не на відсотки, а в рази дешевше ніж було би, якщо немає підтримки експорту від ЕКА.

Тому, по суті, через цю привабливу фінансову обгортку українські товари стають більш конкурентними на закордонних ринках, і обсяги їх продажів зростають на мільярди доларів Сполучених Штатів Америки. В країну приходить більше валюти, від цього поліпшується торговельний баланс, який у нас з вами, на жаль, вже 10 років поспіль є від'ємним. Минулого року торговельний баланс мінус 5 мільярдів доларів США. Так-от експортно-кредитне агентство – це ліки від дефіциту цього торговельного балансу. І це також ліки від залежності від закордонних кредитів. Це значить більше робочих місць для українців, більше податків до бюджету і менше відсотків платити іноземним кредиторам. Це принципово важливо.

І я хочу наголосити, що мова йде про підтримку виключно високотехнологічних виробництв в Україні, жодним чином не про підтримку жодних сировинних товарів. На жаль, на сьогоднішній день, український експорт на дві третини є сировинним, і це велика проблема, бо сировина коштує інколи на порядок і навіть дешевше ніж готова продукція. І, по суті, Експортно-кредитне агентство це є ліки від сировинної економіки, це є трамплін в індустріальне успішне економічне і майбутнє України з суттєвим зростанням заробітних плат, пенсій і соціальних стандартів.

Мета Експортно-кредитного агентства – не заробляти якісь прибутки, кошти. Мета – допомагати виробникам вигравати за кордоном тендери, приносити валюту в країну і таким чином сприяти розвитку економіки і перебудові з економіки сировинної на економіку виробничу і інноваційну.

Я попрошу, покажіть, будь ласка, наступний слайд моєї презентації. Я хочу просто вам наочно продемонструвати наскільки актуальним є створення сьогодні в Україні Експортно-кредитного агентства. Це було зробити треба вже не вчора, а позавчора.

Подивіться, це умовно відображений обсяг експорту товарів України і Польщі. Різниця більш ніж в п'ять разів. Поляки експортують продукцію більш ніж в п'ять разів більше ніж Україна. Наш товарний експорт менше 40 мільярдів.

Подивіться, будь ласка, на структуру цього експорту, з чого він складається. Український експорт на 66 відсотків є сировинним. Тобто ми в світ експортуємо зерно, руду, кукурудзу. Донедавна, до того як ми з Олегом Ляшком, з нашими однодумцями вибороли заборону на експорт лісу-кругляка, ліс-кругляк експортували. І подивіться, до чого це призводить. Це призводить до того, що в світ продається те, що коштує найдешевше. Тонна лісу-кругляка коштує 80 доларів. Тонна меблів – понад 4 тисячі доларів. Тонна металобрухту коштує 300 доларів, а тонна металу у вагоні – це вже майже 2 тисячі доларів. Тобто різниця – на порядок. І от звідси є якраз шалений розрив в рівні доходів між європейськими країнами і між Україною. По суті сьогодні ми констатуємо, на жаль, що ми перетворилися на сировинну колонію і це треба виправляти. І Експортно-кредитне агентство – це один з небагатьох суперпотужних механізмів, як практично виправити цю фундаментальну проблему, як вилікувати сировинну хворобу нашої економіки.

Якщо ми говоримо про результати діяльності Експортно-кредитного агентства. На прикладі Канади, в Канаді, завдяки ЕКА, створюється понад 60 мільярдів доларів ВВП – це співставно взагалі з розміром економіки України.

Безумовно, зрозуміло, що це не відбувається на рівному місці, і це був довгий послідовний процес, але це працює. Саме тому принципово важливо створити Експортно-кредитне агентство, яке буде підтримувати не експорт сировини, там, руди, кукурудзи, зерна, вугілля, яблук чи чогось іншого; а буде підтримувати експорт літаків, кораблів, вагонів, турбін, сільгосптехніки, приладів, обладнання тощо. Це є інша, якісно інша економічна реальність. По суті, це – трамплін для економіки України, дійсно, до європейського рівня добробуту.

Але я вимушений констатувати, що, на жаль, як кажуть, "віз і нині там". Нагадаю вам, що Закон про Експортно-кредитне агентство був прийнятий ще наприкінці 2016 року, він вступив в дію 1 січня 2017 року, тобто минулого року і на створення ЕКА було відведено 6 місяців. Виробники передбачили в своїх бізнес-планах підтримку з боку українського Експортно-кредитного агентства, але, на жаль, вони досі її не отримали.

Як заступник лідера Радикальної партії з економічної політики, голова Комітету промполітики та підприємництва я був вимушений неодноразово звернутися до Прем'єр-міністра України щодо припинення порушення законності. От я хочу показати вам листи, які я написав з цього приводу Прем'єр-міністру України. Прем'єр почув ці звернення, він організував відповідне засідання високого рівня, на якому доручив вести це питання – створення Експортно-кредитного агентства – особисто Першому віцепрем'єру – міністру економіки Степану Івановичу Кубіву. Від парламенту до складу цієї робочої групи увійшли я та виконавчий директор Нацкомітету розвитку промисловості Анатолій Мусійович Гіршфельд. Сподіваюсь, що це допоможе суттєво прискорити створення Експортно-кредитного агентства.

Але я хочу офіційно заявити, що на сьогоднішній день перепон для створення Експортно-кредитного агентства немає. Сьогодні є закон, який є дуже якісний, фахово відпрацьований з профільними асоціаціями, з експертами, прийнятий парламентом, підписаний Президентом, він сьогодні діє і його треба виконувати.

На сьогоднішній день вже є проекти статутних документів, які розроблені під керівництвом торговельного представника – заступника міністра економіки Наталії Ярославівни Микольської, яка сьогодні тут з нами присутня. Є гроші в бюджеті, да, невеликі кошти, але цього достатньо для початку діяльності: 200 мільйонів гривень. І є доручення Прем'єр-міністра створити Експертно-кредитне агентство з тим, щоб в першому кварталі воно запрацювало. Але якщо сьогодні негайно не прийняти рішення про створення українського ЕКА, то це означає, що доручення прем'єра не буде виконано, адже початок діяльності – це є перший контракт, а не створення самої структури.

Ну і нарешті найважливіше питання: де взяти кошти для діяльності Експертно-кредитного агентства? Ми розуміємо, що неможливо отримати багатомільярдне зростання експорту, не вклавши туди ні копійки, для цього потрібні кошти. Я хочу відзначити, що для цього є дуже суттєві джерела щодо яких я звертався і до Прем'єр-міністра, і до міністра економіки, і, я сподіваюся, що питання фінансування буде позитивно вирішено. По-перше, Мінекономрозвитку звернулося щодо передбачення бюджетного фінансування ЕКА у 2018 році 345 мільйонів гривень, в держбюджеті виділено лише 200 мільйонів гривень, цього недостатньо. Також нарікають на дефіцит донорських коштів, але при цьому мені абсолютно незрозуміло, як в таких умовах Мінекономрозвитку могли офіційно відмовитися від 2 мільярдів гривень державних гарантій для діяльності Експертно-кредитного агентства, які були запропоновані в бюджетних висновках Верховної Ради. Я цитую офіційний лист-відповідь Міністерства економічного розвитку і торгівлі. "Оскільки Мінекономрозвитку не має незалежної оцінки та розрахунків по цих витратах (потребах), зазначена пропозиція не підтримується." Тобто Верховна Рада каже, 2 мільярди гривень державних гарантій на використання підтримки експорту через ЕКА, Міністерство економіки каже, ми точно не знаємо скільки треба, тому відмовляємося. Ми

хотіли б почути щодо цього позицію міністерства, чим вона була продиктована, і як ми це будемо виправляти?

Друге джерело, яке абсолютно реальне. Ви знаєте, що в парламенті сьогодні знаходиться проект ратифікації Закону про пільговий кредит від Міжнародного банку реконструкції і розвитку "Укрексімбанку" України. Це 150 мільйонів доларів США на дуже вигідних умовах. На 35 років з пільговим періодом, чотири роки, ставка кілька відсоткових пунктів. Але влада чомусь намагається направити ці кошти через "Укрексімбанк" на кредитування чого завгодно без жодних галузевих пріоритетів. В той час, коли є механізм Експортно-кредитного агентства, через який можна підтримати виключно виробників високотехнологічної продукції, передусім машинобудування України.

Ми уважно проаналізували досвід використання попереднього кредиту, 304 мільйони доларів США, який, на жаль, переважно, знову ж таки, пішов, жодним чином не на підтримку високотехнологічних виробництв, а в тому числі на підтримку і аграрного бізнесу, і низько-технологічних виробництв і так далі. Тому ми в парламенті, я особисто, виступав з трибуни з цього приводу, я запропонував не підтримувати ратифікацію в тому вигляді, як вона запропонована. І наполягаємо на тому, щоб ці кошти, цей кредит спрямувати на діяльність Експорно-кредитного агентства для того, щоб підтримати виключно високотехнологічний сектор промисловості, переважно машинобудування. Це друге велике джерело, реальне і масштабне.

І, нарешті, третє. Ви знаєте, що на фінансування державних банків, на їх докапіталізацію уряд останнім часом прийняв рішення спрямувати десятки мільярдів гривень. Подивіться лише три приклади: збільшення статутного капіталу "Укрексімбанку" – майже 5 мільярдів гривень; "Ощадбанку" – 5,5 мільярдів гривень; "ПриватБанку" – 38,5 мільярдів гривень. Тобто майже 50 мільярдів гривень знайшли для того, щоб затикати чорні дірки державних банків, дуже часто для того, щоб компенсувати просто ті збитки, які були

понесені в минулих періодах, невідомо кому і під що роздавали кредити. І замість того, щоб підтримати реальну модернізацію економіки через Експортно-кредитне агентство, на затикування чорних дір – 50 мільярдів, а на підтримку високотехнологічного експорту – 200 мільйонів. Очевидно, це дуже суттєвий дисбаланс, який вказує, м'яко кажучи, як відсутність реальних і правильних пріоритетів взагалі в економічній політиці.

Я вже не кажу про ті величезні зусилля, якими нам давався зі співавторами, і з Михайлом Володимировичем Довбенком, і з нашими шановними колегами прийняття Закону про Експортно-кредитне агентство, коли проти нього відкрито виступала і керівник Національного банку Гонтарева і так далі. Скільки боротьби нам коштувало прийняти цей закон. І тепер у нас наступний етап роботи: створення Експертно-кредитного агентства. І я закликаю вас сьогодні до відвертої фахової розмови з цього приводу. Я хочу, щоб ми сьогодні обговорили це в такому шановному колі, причому ми почуємо і урядників, ми почуємо і виробників, і очільників найбільших асоціацій і, безумовно, економічних експертів. Ми за пропозицією Михайла Володимировича Довбенка так спланували круглий стіл, щоб в першу чергу почути реальний сектор економіки, виробників, ваше бачення, ваше ставлення, ваші проблеми. І я абсолютно в цьому підтримую Михайла Володимировича. Але Наталія Ярославівна Микольська звернулася до мене з тим, щоби надати їй можливість виступити на самому початку нашого круглого стола, і якщо у вас не буде заперечень щодо того, я пропоную надати Наталії Ярославівні слово. Але, безумовно, з такою умовою, що вона після свого виступу залишиться і послухає уважно виступи українських промисловців, виробників, експортерів і отримає відповідний зворотній зв'язок.

Тому шановна Наталія Ярославівна...

_____. Заступник міністра.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Прошу: заступник міністра економіки – торговельний представник України. Прошу вас до слова.

МИКОЛЬСЬКА Н.Я. Доброго дня, шановні народні депутати, представники бізнесу, експерти всі ті, хто працює для того, щоб український експорт зростав, тому що ні для кого з сидячих тут в залі людей, експорт не є порожнім словом. Мені дуже приємно, що я знаю фактично всі обличчя, в тому числі українських виробників і експортерів, які тут присутні, всіх експертів, і це говорить про те, що я розраховую дуже на достатньо фахову дискусію і, власне, дискусію не про те, чому щось не відбувалось, а як зробити так, щоби цього року відбувся запуск роботи Експортно-кредитного агентства.

По-перше, хочу подякувати вам за організацію цього круглого столу і, по-друге, те, що надали можливість розповісти про те, що зроблено і вкрай важливо, що буде зроблено, щоб Експортно-кредитне агентство почало працювати цього року. Тому що я вважаю, що це зніме велику частину запитань, які є в українського бізнесу, розвіє велику частину міфів, які існують як і в бізнесі, так і в експертному середовищі, так і в засобах масової інформації щодо Експортно-кредитного агентства, і дасть можливість нам далі рухатися для того, щоби Експортно-кредитне агентство дійсно працювало для українського експортера.

Насамперед, всім відомо, наскільки важливе значення ЕКА має для нашого експорту. В першу чергу, тому, які інструменти воно пропонуватиме українському експортеру. На нашу думку, продукти, які пропонує експортно-кредитне агентство, повинні підходити і працювати як для великого бізнесу, так і, в першу чергу, для малого і середнього бізнесу. І в нас тут є одностайна думка, що вони повинні працювати для продуктів з доданою вартістю і цих секторів, які визначені як перспективні, в експортній стратегії України, яка була затверджена урядом у кінці 2017 року.

Насамперед основні продукти ЕКА – це продукти, спрямовані на захист експортерів від ризику неплатежів та фінансових втрат. Вкрай це важливо для продуктів з доданою вартістю, які виходять, наприклад, в мережі супермаркетів або для довгих проектів, де платежі передбачені декількома, фактично, платежами.

Друге, це є страхування ризиків невиконання експортерами та їх контрагентами контрактів. І, звичайно, це є перестраховування і надання гарантій за договорами, здешевлення експортних кредитів.

Я хотіла би далі зупинитися на декількох важливих питаннях і позиції Мінекономрозвитку щодо них. По-перше, запуск роботи Експортно-кредитного агентства цього року є пріоритет уряду і Мінекономрозвитку. Ми добре розуміємо, що українським експортерам потрібна ефективна система державної підтримки. Тому будь-які спекуляції на тему, що це не є пріоритетом діяльності уряду і пріоритетом діяльності Міністерства економічного розвитку і торгівлі, вони не мають підстав. Цим питанням особисто займається Перший віце-прем'єр, який, на жаль, сьогодні не зміг бути присутнім на круглому столі, але я висловлюю позицію, яка погоджена з ним особисто, і його участь в двох круглих столах, які відбувалися, вона також підтверджує це.

Друге. Хочу наголосити, що перший рік був підготовчим Мінекономрозвитку у діалозі з міжнародними експертами, протягом якого ми заклали фундамент роботи майбутньої установи. Перше – ми розробили проекти установчих документів і на початку лютого у нас уже є підтвердження це, вони... планується їх затвердження урядом. З огляду на процедури створення акціонерних товариств і нагадаю, що в нас Експортно-кредитне агентство буде створено у формі акціонерного товариства, ми очікуємо завершення юридичної частини створення Експортно-кредитного агентства протягом чотирьох місяців. Але це не означає, що ці чотири місяці ми займатимемося лише юридичною реєстрацією і фактично роботою з регуляторами по створенню юридичної особи "Експортно-кредитне

агентство". Ми працюватимемо також над підготовкою фактично запуском підзаконних нормативно-правових актів, які потрібні для роботи Експортно-кредитного агентства, і розробкою продуктів Експортно-кредитного агентства на підставі закону і на підставі тих рекомендацій, які маємо ми від іноземних експертів фактично тих, які розвивали подібні продукти в Німеччині, зокрема "Ойлер Гермес", який працював з нами по даному проекту.

Далі, після чотирьох місяців, у нас почнеться робота над запуском вже продуктів Експортно-кредитного агентства і фактично набір на роботу відповідних фахівців. Чому на я на цьому окремо наголошую? Тому що сфера, і ви це знаєте, є достатньо специфічна і потребує вузькопрофільних і важливих знань. І тут я скористуюся нагодою, якщо можна, і закличу всіх експертів, осіб, які себе бачать в даному полі, працювати з нами і звертатися до нас, оскільки для ефективної роботи нам потрібно будуть кваліфіковані і освічені кадри, власне, в цій сфері.

Далі. Мінекономрозвитку розроблено проект Постанови Кабінету Міністрів про затвердження правил діяльності Експортно-кредитного агентства, який теж має бути затверджений найближчим часом.

Також ми долучаємося до основних міждержавних механізмів та структур у цій сфері, зокрема документів ОЕСР і завершено вже другий етап приєднання до Рамкової конвенції з офіційно підтримуваних експортних кредитів 1978 року.

Що важливо? І важливо, й третій момент. Етап цей річний, бо вкрай необхідний для того, щоб у нас була ефективна інституція і щоби на стадії фактично реєстрації юридичної особи і запуску у нас не було проволочок.

Четверте. Нагадаю, що як уряд, так і парламент, ми з вами несемо спільну відповідальність за створення Експортно-кредитного агентства. Нагадаю, що на момент прийняття чинного закону в бюджеті не було закладено на це жодних коштів. Кошти з'явилися цього року і, як правильно зазначив пан Віктор, в об'ємі, який далекий від необхідного для того, щоби

Експортно-кредитне агентство могло надавати хоча б мінімальний, я назву це, да, ну от якщо по-чесному, об'єм послуг українському експортеру. Чому я зараз говорю? Я говорю про те, що ми сподіваємося, і я тут звертаюся до колег народних депутатів, що після того, коли буде створено Експортно-кредитне агентство і запущена його робота, ви підтримаєте пропозиції Мінекономрозвитку і уряду про збільшення необхідного фінансування до того мінімального розміру, який був у нашому первинному запиті. Я думаю, що у нас тут має бути з вами консенсус, тому що для нас вкрай важливо, щоби перший рік для Експортно-кредитного агентства не був втрачений.

Далі. П'яте, і для мене, для нас, дуже важливе. Ми вважаємо, що для запуску роботи Експортно-кредитного агентства, його ефективної роботи і надання послуг для експортерів необхідно внести зміни в чинний закон.

Зразу наголошу про те, що внесення змін з закон не є перешкодою для юридичної реєстрації і запуску роботи Експортно-кредитного агентства. Зміни, які ми пропонуємо, стосуються, власне, вдосконалення корпоративного управління, розширення переліку видів господарської діяльності, що підтримується ЕКА. На нашу думку, Експортно-кредитне агентство має працювати для всіх секторів, що виробляють та експортують товари і послуги з високою доданою вартістю.

Для прикладу назву, що зараз поза межами дії закону залишилися такі товари як деякі товари з легкої промисловості, деякі товари, які відносяться до галузей продуктів харчування, ряд продуктів, які відносяться до сфери побутового машинобудування. Я готова надати конкретний список.

Далі. Іноді нам закидають, що Мінекономрозвитку протягом року взагалі не велася робота щодо створення Експортно-кредитного агентства. Я відповідально заявляю, це позиція погоджена зі Степаном Івановичем, що це не так. У нас проводився нормальний підготовчий процес, який вимагається для створення відповідних установ, в рамках строків, які необхідні для запуску такої установи. Ми йдемо за планом і маємо діалог з експертами та

авторами чинного закону. І мені підтверджує ця інформація, що у нас були дві наради.

Ще один важливий міф, про який закидають, що створення Експортно-кредитного агентства не дозволяється МВФ. Це неправда. МВФ в рамках діючої програми хоче переконатися, що створення Експортно-кредитного агентства не несе ризиків для державного бюджету, і процедури роботи Експортно-кредитного агентства будуть прозорі, правильні і, власне, працюватимуть на український експорт.

Важливим для нас моментом є те, що багато хто стверджує, що зміни до чинного закону не потрібні. Ми переконані, що для ефективної підтримки наших експортерів необхідно виправити певні положення закону. І я наголошую, що ці зміни не заради змін, вони потрібні для того, щоб Експортно-кредитне агентство працювало для експортерів. Я вважаю, що необхідно більш детально і ретельно на експертному рівні, тому що це експертна дискусія, пропрацювати ті пропозиції, які у нас. І ми вважаємо, що Мінекономрозвитку буде подавати відповідний законопроект, який ми просили би розглянути на майданчиках профільних комітетів. І ми готові до фахової профільної дискусії і відстоювати нашу позицію.

Важливим останнім моментом, я підсумовую, знаю, що в мене закінчується час, що ми системно працюємо над створенням системи державної підтримки експортера. Минулого року у нас затверджена експортна стратегія, де наріжним її блоком визначено створення Експортно-кредитного агентства. Ми запускаємо цього року з підтримкою парламенту дві важливі інституції: перша – це є Експортно-кредитне агентство; друга інституція, на яку передбачені також кошти, і підтримка є народних депутатів, – інституція з просування українського експорту. Нам важливо, щоби ці обидві інституції ефективно використовували наявні ресурси, надавали послуги, які потрібні експортерам.

Тому, ми вважаємо, що ми рухаємося за планом, ми маємо об'єднати зусилля і мобілізувати всі ресурси, щоби Експортно-кредитне агентство не

лише запустилося цього року, а було ефективним і працювало в інтересах українських експортерів і державі, тому що експорт це є двигун економіки.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Шановна Наталія Ярославівна, ви повноцінно використали регламент і свій, і Степана Івановича, і донесли ґрунтовно вашу позицію. Я думаю, що тепер ми почуємо українських виробників, і будемо переходити до обговорення.

Шановні колеги, я нагадаю, що регламент виступу в нас – 5 хвилин, для того щоб ми всі встигли. Прошу дуже чітко дотримуватися і доносити позиції, Я прошу до слова голову Ради федерації роботодавців України Дмитра Миколайовича Олійника. Будь ласка.

ОЛІЙНИК Д.М. Дякую.

Шановний Віктор Валерійович! Шановні учасники круглого столу! По-перше, дякую депутатам за те, що зініціювали цей круглий стіл. І, на жаль, вимушений поміняти свою форму виступу з огляду на те, що я бачу, що потрібно, дійсно, професійно подискутувати з Міністерство економіки, і в даному випадку з пані Микольською як заступником, що відповідає за цей напрямок.

Пані Наталя та колеги, я прошу звернути увагу на карту. На жаль, там вивішена трохи не та карта. Отут, бачите, таке в Європі чорне-чорне пятно. Це, пані Наталя, ваше пятно і пятно вашого уряду, тому що коли ви говорите, що все йде по плану, то, пробачаюсь, це не наш план.

Наш план був наступний: ми, як бізнес, вірячи державі та уряду, та Верховній Раді і законодавству, що діє в Україні, були впевнені, що Експертно-кредитне агентство запрацює через шість місяців, як, до речі, говорила навіть і німецький експерт, якщо ви говорите, що ми опираємося, в тому числі на думку експертів. І відповідно, ми як бізнес, спланували свою діяльність щодо виробництва та експорту, розуміючи, що в нас будуть

можливості використовувати Експертно-кредитне агентство згідно тих функцій, які закладені в законі.

І мене дуже дивує, що по вашому плану і, як ви говорите, я теж дивуюсь, що ви сюди Першого віце-прем'єра... кожного разу підкреслюєте, що ваша спільна позиція, обов'язково завтра на уряді це задам – чи це спільна позиція Першого віце-прем'єра та міністра, та уряду – що все йде по плану? Що по плану порушується закон. Що по плану у нас як у бізнесу немає відповіді, чому ми не можемо використовувати для експорту ті функції, що закладено та враховано в законі. Тому дивує це – перше.

Друге. Мене дивує, що Міністерству економіки та вам було необхідно рік часу після прийняття закону, зрозуміти, що потрібні зміни до закону. Дайте відповідь самі собі, я впевнений, що тут ви, дякую, що оцінили професіоналів та знаєте кожного в обличчя, дайте... я впевнений, що відповідь у нас, як у бізнесу, є. Це надзвичайно непрофесійно, коли закон діє вже рік, вірніше, закон є, а він не діє, і вам рік потрібно було, щоб зрозуміти, що до закону потрібні були зміни.

Наступне. Мене дивує, що тільки сьогодні ви говорите, що вам треба визначитись з огляду української специфіки, які для нас як для експортерів потрібно функції, щоб працювало Експортно-кредитне агентство. Мене це щиро дивує. Для нас це зрозуміло і, більше того, це зрозуміло навіть для статистики. Тому що коли статистика говорить, що за 17-й рік від'ємне сальдо торговельного балансу 6 мільярдів 265 – то це оцінка. Це статистична оцінка діяльності Міністерства економіки і вашої особисто як заступника, що відповідає за торгівлю.

Наступне – те, що статистика говорить про падіння в 17-му році на 0,1 відсотка промвиробництва, це теж оцінка того, що не працює Експортно-кредитне агентство.

Наступне. Повертаючись до того "зеленого", яке є в Європі, і тут дуже чудово зараз згадати приклад Білорусії. Наш найближчий сусід сповна використовує інструменти для сприяння експорту. Подивіться на сайт

"Ексімбанку", який, ну, як комерційна структура навіть державна має право виконувати функції, і він сприяє імпорту з Білорусії в Україну продукції з високою доданою вартістю: тракторів, іншої сільхозтехніки і так далі, і тому подібне.

Тепер повертаємося до статистики "Белексімгаранту". Вони за один рік збільшили складову в страхуванні продукції з Білорусії в два рази майже, в два рази. Фактично було на 13 мільярдів продукції просунуто на інші ринки. Кількість країн, що просувалися через це агентство, – 39. До речі, "Гермес" має представництво – представництво! – як німецька відповідна інституція в 53 країнах.

Тому в мене як керівника Федерації роботодавців, як реального підприємця, бізнесмена, що експортує дуже багато продукції в Європейський Союз, дуже просте запитання: чи може... як назвати те, що рік закон діє, а фактично агентства немає? І як назвати те, що ви говорите, що ви йдете по плану і будете проводити ще дуже багато нарад? Моя відповідь наступна, це називається саботаж. Моя відповідь наступна, це називається зрада національних економічних інтересів. Моя відповідь наступна і ви її знаєте. Найближчим часом, ви знаєте, що ми як експортери збираємо зараз фахові дані, юридичні, для того, щоб у суді довести, що така діяльність Міністерства економіки і відповідних посадових осіб є злочинною бездіяльністю. Тому, пані Наталя, дуже хотілося б, щоб найближчим часом ті помилки, які тим чи іншим чином були закладені в діях, вирішуючи бездіяльність уряду та Міністерства економіки та вашої особистої, найближчим часом були виправлені, тому що ціна цих помилок – це оця чорна діра.

Дякую. *(Оплески)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, шановний Дмитро Миколайович, за вашу таку чітку, фахову і принципову оцінку.

Прошу до слова президента Українського союзу промисловців і підприємців Анатолія Кириловича Кінаха.

Прошу, шановний Анатолій Кирилович.

КІНАХ А.К. Щиро дякую, шановний Віктор Валерійович, шановні учасники нашої дискусії.

По-перше, питання, яке ми сьогодні розглядаємо має, на наш погляд, стратегічне значення для України не тільки в контексті показників експорту, але в першу чергу, яке майбутнє у нашої держави. Майбутнє у вигляді сировинного приросту розвинутих країн чи держави, яка спроможна виробляти, конкурувати, постачати науково-технічну інтелектуальну з високою доданою вартістю продукції. Це перше. І якраз ця стратегічна мета повинна формувати і динаміку, і відповідальність відношення до такого стратегічного напрямку як експортна політика України і позиція українських експортерів на європейських світових ринках. Це перше.

По-друге, є закон, є стаття. Закон не виконаний, завдання зірвані. І ми абсолютно приєднуємося до висновків, що нам необхідно не тільки спільними зусиллями виправити ситуацію, але так, щоб і на майбутнє всі зрозуміли: повинна бути чітка персональна відповідальність тих, хто допустив невиконання закону України в дуже важливій частині.

Я не хочу перебільшувати виступ статистикою, але необхідно довести до присутніх, в тому числі виконавчої влади, експортно-кредитні агенції сьогодні діють в порядку ста держав світу. В деяких державах ці функції виконують національні банки розвитку. І необхідно зрозуміти, що Експортно-кредитне агентство – це не тільки потужний механізм підтримки, починаючи із страхування ризиків, гарантій, зниження вартості кредитів. Це дуже потужний механізм в розвинених країнах, який формує стратегію розвитку цих країн, це спеціальні інститути розвитку. І наша аналітика підтверджує, що це дає цим країнам в різних напрямках, але середній показник, мінімум, – до 12-15 приросту експорту при всіх рівних умовах

конкуренції. Один долар, який витрачають в середньому ці країна на бюджет ЕКА, дає додатково порядку 302 доларів приросту експорту. Які ще є аргументи необхідні?

По-друге, ми ж працюємо в умовах війни на сході, в зв'язку з чим, ми втратили практично 40 відсотків свого експорту, і нам необхідно максимально прискорити диверсифікацію нашого експорту, адаптацію наших експортерів до нових ринків збуту. Я вже не кажу про зобов'язання в рамках Асоціації з ЄС, що вимагає дуже потужної програмної роботи з ресурсом по адаптації стандартів, технічних регламентів до вимог Європейського Союзу, а це міжнародні вимоги. І стандарт, і технічний регламент – це не переклад з англійської на українську. Це програми, це інвестиції, це модернізація, це безпека, якість продукції. Жодної такої програми, починаючи з адаптації стандартів технічних регламентів, в Україні немає.

По-друге, я хотів би звернути увагу на те, що структура експорту України сьогодні фахівцям нагадує структуру експорту колоній колишньої Британської імперії. Питома вага сировини вже наближається до 70 відсотків, максимум 6 відсотків – це високотехнологічна продукція. Це на рівні Танзанії, так, якщо прямо називати речі своїми іменами

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. 4,8.

КІНАХ А.К. Тим більше – 4,8.

Тому я дуже просив би, щоб, виходячи з цих висновків, не, скажемо так, створюючи, як кажуть, зверх емоційну ситуацію, всі розуміли, що питання має загальнонаціональне, загальнодержавне значення.

І я хотів би особливо підкреслити з точки зору розвитку світових держав. Держава з агросировинною структурою економіки ніколи не зможе генерувати необхідну кількість робочих місць для життєдіяльності людей на цій території. І у разі продовження цих тенденцій: перетворення України в аграрно-сировинну державу – по розрахунках фахівців для цього необхідно

максимум 20 мільйонів населення. Я не хочу далі коментувати, наскільки це питання важливе.

Тому, Віктор Валерійович, ми абсолютно підтримуємо ці висновки і нам необхідно не просто почути в черговий раз отих декларацій, обіцянок, посилку на якісь абстрактні плани, а чіткий дедлайн. Алгоритм, завершення, виконання Закону України про створення у відповідній статті Експортно-кредитного агенства, з початком діяльності – це перше.

По-друге, на завершення, тут багато наших колег, експортерів, всі розуміють, що ЕКА – це частка комплексної проблеми, відсутності в Україні експортної політики, експортної інфраструктури і необхідних важелів для підвищення конкурентоздатності і присутності наших товарів на світових європейських ринках. Це також одна із функцій, в тому числі уряду на стикі з парламентом.

Валютне регулювання. Скільки можна питати, чому експортер не має права зафіксувати терміни повернення валюти відповідно до того контракту, який має шанс підписати як переможець тендеру чи конкурсу на зовнішніх ринках? Скільки контрактів зірвано у зв'язку з тим, що у нас діє норма повернення валюти, яка абсолютно неадекватна реаліям ринку і конкуренції?

Обов'язковий продаж валюти. По суті, заборона створення філіалів, і ми повинні ставити питання не тільки з точки зору ЕКА, а Україна як експортно орієнтована держава в умовах втрати величезних обсягів експорту у зв'язку з війною, в умовах, коли у нас по суті безпрецедентно впала платоспроможність внутрішнього ринку, і десятки, сотні наших підприємств залежать від наявності ринку зовнішнього, це питання має сверх стратегічне і життєве значення.

Ми просили б, щоб по підсумкам нашого засідання, ми максимально сформувавши відповідні рекомендації, а з боку Асоціації об'єднань промисловців, підприємців, роботодавців ми будемо вимагати персональних висновків по тим державним відповідальним виконавцям, які дозволили собі

в екстремальних умовах не виконати стратегічне важливе питання для України – створення ЕКА.

Дякую за увагу. *(Оплески)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую вам, шановний Анатолій Кирилович. От щойно ваш виступ, Дмитра Миколайовича, ви представляєте організації, які об'єднують бізнес, який генерує понад 70 відсотків ВВП України. Я просто хочу, щоб наші телеглядачі це розуміли і знали, що от ці підприємства, виробники, платники податків, експортери – це є голос української промисловості, підприємництва, голос українського бізнесу. І ми обов'язково врахуємо ваші позиції. Більше того, низка цих позицій, вона вже відображена в проекті резолюції нашого сьогоднішнього круглого столу, який ми, безумовно, по завершенню обговоримо і проголосуємо.

І я хочу, шановний Анатолій Кирилович, акцентувати на тому, на чому ви зробили особливу увагу, що, безумовно, Експертне кредитне агентство це не є єдиний інструмент і панацея. І ми, спільно з ОСПП, спільно з ФРУ, спільно з найбільшими галузевими асоціаціями напрацювали промисловий пакет реформ, який, окрім Експертно-кредитного агентства, включає в себе індустриальні парки, безкоштовне приєднання до інженерних мереж, законопроект "Купуй українське, плати українцям!", це розумне імпортозаміщення і цілу низку ініціатив, спрямованих якраз на валютну дерегуляцію для реального сектору економіки. Тому ми розраховуємо, що з такою потужною підтримкою реального сектору, ми найближчим часом проведемо в парламенті ті закони, які ще прийняті лише в першому читанні. Дякую вам за підтримку.

І хочу надати слово президенту державного підприємства "Антонов" Олександрю Григоровичу Кривоконю. І хочу акцентувати, що Україні пощастило бути в цьому унікальному клубі, в якому... країни, в якій є повний цикл авіавиробництва. І ми маємо зробити все, щоб не тільки залишитись в цьому клубі, а щоб показати реальні потужні результати. Але,

на жаль, у нас досі тривають дискусії з деякими високопосадовцями уряду, які не розрізняють, а в чому ж є різна корисність для економіки, наприклад, експорту зерна, руди, яблук і меду, з одного боку, і вагонів, літаків, кораблів, іншої високотехнологічної продукції, з іншого боку. Я сподіваюсь, що ми все-таки дійдемо спільної думки.

Прошу, пане Кривоконь, прошу вас до слова.

КРИВОКОНЬ О.Г. Дякую.

Шановні народні депутати, шановні колеги! Україна належить до небагатьох країн світу, що володіють повним циклом створення авіаційної техніки. Авіаційна промисловість спроможна забезпечити прискорений перехід економіки на інноваційний шлях розвитку. Відтак, це підвищені темпи економічного розвитку, зростання надходження податків, створення нових робочих місць.

Розвиток авіаційної промисловості стимулює суміжні галузі. Це двигунобудування, приладобудування, матеріалознавство та інше. Літакобудівні проекти є високовартісними і довготерміновими. Термін виготовлення літака може становити 18 місяців. Тому у всіх країнах, в яких є авіаційна галузь, повністю функціонує за підтримки держави. Широко практикується державне гарантування кредитів, експортна підтримка та інше.

Крім загальносистемних заходів, спрямованих на підтримку авіаційної галузі, промислова політики розвинутих країн включає в себе широкий арсенал протекціоністських заходів, які сприяють виграшу національної промисловості і глобальній конкурентній боротьбі.

Тепер, що стосується підприємства ДП "Антонов". Я сьогодні якраз буду вести виступ не тільки від підприємства ДП "Антонов", а від всього кластера авіаційного, ну, як де-факто і від Харківського державного виробничого підприємства також. Значить, план розвитку нашого підприємства "Антонов". Це налагодження серійного виробництва машин,

закінчено процес імпортного заміщення. Сьогодні ми створили вже 132 машину, ви знаєте, створили перший проект.

Далі. Ми сьогодні відпрацюємо техніко-економічне обґрунтування з будівництва заводу в Саудівській Аравії. Там також. Слідуючий проект – це ми заключимо контракт на добудову нової серійної машини 132, а також сертифікацію на сьогодні.

Слідуючий напрям. Це розвиваємо сервісне обслуговування, ставимо перед собою завданням забезпечити сервісне обслуговування літаків, які експлуатуються в світію. Займаємося сервісними... будівництвом сервісних центрів по світі, займаємося реінжинірингом виробничих запчастин.

Тепер що стосується експорту. "Антонов" являється повністю на сьогодні практично стовідсотково експертним орієнтованим по випуску літаків. Стовідсотково. У нас на сьогодні є попередні замовлення. У нас сьогодні, якщо взяти по 132-й машині, то ми сьогодні вбачаємо загальний обсяг виробництва і реалізації десь порядку 150-170 машин.

Що стосується АН-148, 158, то у нас сьогодні ми маємо попередні меморандуми десь на виробництво і продаж десь до 100 машин.

Що стосується АН-178, ми сьогодні перебуваємо в процедурі тендеру десь на постачання 9 машин. І кожному в цьому напрямку нам сьогодні потрібен механізм, за який ми кажемо, це Експортно-кредитне агентство.

Потім я хочу розкрити уже... у загалу хочу розкрити ще ситуацію по ХАЗу. З 27 лютого 2017 року на підприємство прийшла нова команда на ХАЗ. Відбувається швидкий перехід до нових ринків управління від радянської системи. ХАЗ сьогодні має потужності випускати 12 літаків в рік: це АН-74, АН-140. Сьогодні головною, основною стратегічною ціллю Харківського авіазаводу до 2027 року є створення сучасного, здатного до самостійного розвитку інтегрованого до міжнародних систем авіабудівного підприємства. Ми сьогодні плануємо до 2027 року щорічно випускати 6 літаків АН-74. Ми сьогодні плануємо випускати до 200 мільйонів гривень

продукції, інших видів продукції не літакобудування та здійснювати сьогодні сервіс та ремонт до 200 мільйонів.

Сьогодні загальний обсяг замовлень на наші машини на АН-74 щонайменше в світі до 2027 року десь 150 літаків. Ми бачимо, що цей потенційний ринок перевищує сьогодні можливості ХАЗу.

У мене не має жодних сумнівів, що на тему створення Експортно-кредитного агентства, доцільно його було розпочинати ще створювати в період років, на початку років незалежності та загального переходу на нові формати господарювання. Я маю досвід в управлінні машинобудування, і пам'ятаю ще 2005 рік, як ми збиралися, і потім, будучи директором Харківського тракторного заводу, і ми обговорювали це саме питання – 2005 рік. Сьогодні вже 2018 рік, і ми ні до чого не дійшли. Ми вели розмову 5-й, вели розмову 10-й, будучи в машинобудівному, у вугільно-машинобудівному кластері, також вели ці розмови, це був 12-й, 11-й рік. Сьогодні вже 17-й рік.

У нас дуже мало сьогодні, обмаль часу у нас, оскільки ми розуміємо, що після того, як показали нам це все, ми розуміємо, дуже мало часу. І це все, створення цього Кредитного агентства, надасть нам нове виробництво, нові продукти, нові способи реалізації; а це значить нові міста, нові місця, це значить податки, те саме, що зараз потребує не тільки авіаційна галузь, а потребує повністю вся Україна. І тому я прошу все-таки Міністерство економіки розпочати цей процес, і всі авіабудівники повністю підтримують, і ми чекаємо уже в кінці вирішення цього питання, щоб ми могли, уже був у нас ще один додатковий інструмент для вирішення наших питань.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую вам, шановний Олександр Григоровичу.

І в нас мав бути виступ Віктора Георгійовича Суботіна, він, на жаль, не встигає до нас приєднатися.

Тому я попрошу до виступу Інессу Кардівару заступника гендиректора ТОВ "Татра-Юг" – це виробників трамваїв. Прошу.

КАРДІВАРА І. Добрий день! Большое спасибо за представленное слово.

Очень приятно выступать после Президента ДП "Антонов". Я как-раз сидела и вспоминала о том, что недавно были такие новостные сводки о том, что в Канаде правительство предоставило субсидии "Bombardier", своему производителю, на 4 миллиарда долларов. И как раз возникли вопросы: а противоречит ли это ВТО, соглашениям и так далее. Тем не менее есть такой прецедент и это к тому, что вопросы по суперечить чи не суперечить ВТО и другим соглашениям Украины, которые были подписаны, он должен рассматриваться в первую очередь с точки зрения интересов производителей и представителей промышленности, и потом уже моделироваться. Я потом вернусь попозже к этому вопросу.

Хочу представиться. Я замдиректора "Татра-Юг", компания, которая занимается уже в течении 25 лет производством трамвайных вагонов в Украине. И у нас тоже благодаря нашему предприятию в Украине существует замкнутый цикл производства трамвайных вагонов. Мы первые его создали и до сих пор держим марку и несем производство трамвайные вагоны Украины в другие страны.

Относительно Экспортно-кредитного агентства. Небольшой экскурс в рынок трамвайных вагонов и в Украине, и за рубежом, почему мы собственно и пытаемся активно вот это слово, использованное в законопроекте "експанацию" экспортную в другие страны. Потому что рынок Украины по трамвайным вагонам, он хоть и представляет объем 5 тысяч вагонов необходимых, то есть спрос достаточно высок и предложение присутствует, есть производители трамвайных вагонов, тем не менее, коммунальное предприятие предпочитает ремонтировать 35-летние старые трамваи и завозят эти комплекты для ремонта как раз из соседних Чехии, Польши и Белоруссии.

Поэтому мы пытаемся выйти на внешний рынок и достаточно удачно. И здесь я хочу поблагодарить всё-таки Министерство экономического развития, потому что они способствуют и своим административным ресурсом, письмами поддержки и так далее, помогают предприятиям малого и среднего бизнеса в выходе на этот рынок, относительно... в выходе на разные рынки, в том числе и на рынок Египта, контракт с которым мы подписали в прошлом году.

Относительно как раз вот создания Экспортно-кредитного агентства, мы обращались неоднократно тоже в министерство с этим вопросом. Почему? Потому что у нас как экспортеров возникают следующие вопросы при попытке выхода на международные рынки. Первое – это нулевой вопрос, я бы его назвала так, это есть ли, наши партнеры за рубежом спрашивают, есть ли у вас экспортное кредитование. Да, то есть самый легкий путь выхода на международный рынок, это когда ты приходишь со своим финансированием. Здесь ничего не нужно доказывать, здесь договорная тендерная процедура, никаких вопросов к тебе нет. Такое у нас, естественно, отсутствует. И задав однажды вопрос представителю "Эксимбанка", ну, ничего, кроме усмешки в ответ мы не получили.

Второе – это уже в процессе... Да, и как раз нас очень успешно вот посадили вместе обсудить дальше. Второе – это гарантии, и гарантии требуются в очень многих случаях для нас как экспортеров. Первое – это гарантии на участие в самом тендере, что нам соответственно не гарантирует даже победы, да. То есть мы просто представляем гарантию, что мы подпишем контракт.

Вторая – это гарантия на выполнение контракта. Она, как правило, гораздо больше чем гарантия на участие в тендере. И третья – это гарантия получения авансового платежа, то есть мы как производитель, можно сказать, обложены этими гарантиями со всех сторон. И в этом случае, и в случае вот такой ситуации у нас есть только два выхода. Мы, к счастью, к ним еще не прибегли, ни к одному, но перспектива неутешающая.

Например, первое – это создание предприятия за рубежом и вывод производства с Украины для того, чтобы Экспортно-кредитное агентство той же Чехии, Польши или Венгрии поддерживало нас как производителя уже Чехии, Венгрии или Польши для выхода на, например, тот же азиатский рынок.

И второе – это создание консорциума, например, мы общаемся сейчас с Китаем, Сингапуром, Южной Кореей с тем, чтобы они, не участвуя и не предоставляя никаких других активов в проекте, получали свою дельту только от того, что они предоставляют вот эти все указанные гарантии. Таким образом и первый, и второй вариант, на мой взгляд, провальны для развития экспорта в Украине, потому что и первый, и второй как раз увозят финансовые ресурсы из нашей страны в другие и предоставляют преимущества абсолютно ни нам, ни экспорту и ни Украине в целом.

Поэтому еще есть одна заметка по поводу расставления приоритетов. И вот, как раз, вот этого страха перед международными финансовыми организациями о том, что они могут не поддержать, им это не интересно и так далее. Это интересно, в первую очередь Украине, производителям, и здесь, я бы хотела напомнить эту фразу, которую вы, Виктор, сказали, я не люблю слоган, но мне кажется он очень подходит и к сегодняшней встрече в тому числе, что промышленность она всегда должна быть над политикой. Это не вопрос политики, это не вопрос министерства, Верховной Рады, Кабмина или кто либо другой. Это вопрос, который гораздо выше и гораздо приоритетней, и здесь как раз я благодарна тому, что есть уже какой-то диалог, есть видение того, что есть контроль, есть сотрудничество, есть желание чего-то добиться в будущем.

Мы поддерживаем все движения, которые направлены на развитие экспорта. И мы считаем, что все-таки те отрасли, которые приносят добавленную стоимость и которые, в том числе, закупаются за бюджетные средства за границей, тем самым минимизируя риски, они должны быть в приоритете.

Пример с Канадой, например, вот мы обсуждали это тоже и есть такой "кьютис project", вы знаете, где, к сожалению, в приоритете не выбрали, например, машиностроение, зато там есть кондитерские изделия. То есть, я считаю, что приоритет это конечно очень субъективно, но нужно делать акцент, в том числе и на те отрасли, которые заведомо и менее рискованней и приносят гораздо больше в госбюджет Украины.

Спасибо. *(Оплески)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановна пані Інеса, дуже дякую вам за такі, дуже чіткі, фахові акценти.

І надаю слово директору з корпоративних відносин компанії "Інтерпайп", Дмитру Давидовичу Кисилевському, будь ласка.

КИСИЛЕВСЬКИЙ Д.Д. Добрый день, уважаемые коллеги! Наверное известно, что "Интерпайп" это один из крупнейших украинских экспортеров. Так сложилось, что, как бы, с советских времен металлургия в Украине была ориентирована не на Украину, в большей части, а на, как бы, другие части бывшего Советского союза, с потерей российского рынка ситуация еще более усугубилась и таким образом мы почти 80 процентов нашей продукции экспортируем. То есть мы, как бы, самый настоящий и крупный, и большой экспортер. Но помимо того, что мы экспортер, мы еще большой промышленный инвестор, мы суммарно за последние годы вложили примерно 1 миллиард долларов то, чтобы производить продукции здесь в Украине. Мы за 700 миллионов долларов построили новый завод "Интерпайп сталь", которая плавит стали, и еще 300 миллионов долларов вложили в трубы, колеса и в колесные пары, по сути, мы наращиваем цепочку создания добавочной стоимости здесь, в Украине.

Я хотел бы привести один очень показательный пример про Экспортно-кредитное агентство, но, как быв в данном случае, не как продавец, а как покупатель. Наш новый завод за 700 миллионов долларов мы купили

благодаря Экспортно-кредитному агентству. В конечном счете, когда стал выбор у кого же купить завод под ключ, остались две компании, которые строят под ключ большую металлургию, это итальянская "Даниэль" и немецкая "SMS". Соответственно дело обстоит так: итальянская "Даниэль" пришла вместе со своим SACE на переговоры, это итальянское Экспертно-кредитное агентство, а немецкий "SMS" он в общем тоже был готов с "Гермесом", они говорят, давайте договоримся с вами, потом – с "Гермесом", итальянцы дали условия лучшие, завод и контракт на 700 миллионов долларов отправился в Италию. Соответственно, что произошло? Итальянское правительство по средствам итальянского экспортно-кредитного агентства помогло итальянской машиностроительной компании привезти в страну 700 миллионов долларов, часть из них, это был случай кредитования, это не страхование, это кредитование. То есть часть этих денег дало SACE, часть были наши собственные деньги, часть взяли у других кредиторов, вот как это работает. Соответственно, наверное, Украине тоже было бы не плохо иметь такой механизм, который помогал бы большим украинским машиностроителям продавать свою продукцию за границу.

Мы твердо убеждены, что Экспортно-кредитное агентство – это, в первую очередь, инструмент большого машиностроения, то есть наверное он во вторую, третью очередь работает на другие отрасли, в первую очередь это большое сложное высокотехнологичное машиностроение. Ну, может быть, бывает как бы бывает и по другому, но это то, о чем мы знаем.

Теперь я хотел бы привести другой пример, который является антипримером. Да простит меня, вот повторно упоминаемый, представитель "Укрэксимбанка", есть просто классический пример, как "Укрэксимбанк" кредитовал украинских аграриев под покупку белорусских тракторов. Но мне кажется, что это экономическая глупость. Ну, потому что, наверное, должно быть наоборот, наверное, украинский "Укрэксимбанк" должен кредитовать белорусских аграриев под покупку харьковских, там, или днепропетровских, или каких-нибудь других еще тракторов. Да? А почему-то получается

наоборот. Вот мне кажется, что это неправильно. И было бы, наверное, правильно перевернуть его с головы на ноги, чтобы оно работало как положено.

Почему мы поддерживаем экспортно-кредитное агентство? Мы не являемся первым очевидным пользователем или заемщиком экспортно-кредитного агентства. Наверное, это будет "Антонов" или это будет судостроение, или какие-то еще другие отрасли. Мы являемся участниками вагоностроительного кластера. Тоже, наверное, все знают, что в Украине можно собрать вагон с земли. Что имеется в виду? Можно из земли выкопать руду, собрать металлолом, из нее сделать сталь. Из этой стали сделать лист. Сделать колесо. Потом его переработать металл, сделать подшипник, сделать рессоры, сделать, там, какие-то еще запчасти и в итоге собрать готовый вагон. И все это можно сделать в Украине. Там неукраинского в вагоне, может быть, есть, там один процент чего-то, какие-то горюче-смазочные материалы или какая-нибудь экзотика, но вагон – это полностью украинское изделие.

Как только один единственный вагон начинает куда-то продаваться на экспорт, или "Укрзалізниця" его покупает, но мы говорим сейчас про экспорт, сразу начинает работать вся вот эта большая цепочка предприятий. Мы делаем колеса для этого вагона, "Метинвест" делает лист, Харьковский УПЭК делает подшипники, еще миллион других предприятий делают миллион всяких разных запчастей. Поэтому мы ждем экспортно-кредитного агентства как инструмента, который, как бы это не звучало, создаст для нас внутренний рынок в Украине. Потому что он потащит машиностроение на экспорт, а машиностроение потащит за собой всех остальных, которые наполняют машиностроение. Поэтому мы очень за экспортно-кредитное агентство.

Теперь еще один важный момент, который хотел бы сказать, который очень важен для государства. В отличие от многих других отраслей промышленность большая – металлургия, машиностроение – и все, что

около, - это исключительно "белые" отрасли. Я думаю, что это не секрет. Мы платим налоги, мы платим "белые" зарплаты. Наши сотрудники со своих зарплат платят налоги. У нас средняя зарплата на нашем новом заводе там за 16 тысяч переваливает. Ну, вот можно посчитать. Понятно, что местные городские, областные власти этому очень счастливы, потому что эти деньги приходят к ним.

Так вот, когда эта вся цепочка начинает работать, я с большим уважением отношусь к айтишникам, но все знают, как много налогов платят айтишники, и мы знаем, сколько налогов платим мы. Так вот, деятельность, направленная на увеличение работы промышленности сразу же государству возвращается налогами. Это, наверное, несложно посчитать. Я думаю, что можно будет придумать какую-нибудь математическую модель, это оценить – налоговый эффект. Поэтому для государства эффект от Экспортно-кредитного агентства будет деньгами возвращаться в виде налогов, которые генерирует "белая" промышленность Украины.

Вот, в общем-то, все, что я хотел сказать. Ну, поэтому за Экспортно-кредитное агентство, и рассчитываем, что оно будет создано поскорее.

Спасибо большое.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановний Дмитро Давидович, дуже вам дякую за таки змістовний виступ і конкретний.

І прошу до слова почесну голову Корпорації "УкрІннМаш" Віталія Олександровича Немілостівого. Прошу.

НЕМІЛОСТІВИЙ В.О. Дякую.

Дозвольте по-перше, подякувати шановним головам комітетів, народним депутатам, які присутні зараз в залі і які, ну, мабуть... ну, не вперше, а, мабуть, і вперше виконують функцію контролю за виконанням прийнятих у парламенті рішень щодо виконання законів, які були прийняті.

На жаль, ну, для мене, наприклад, нонсенс, коли державні службовці, які повинні виконувати діюче законодавство, надають оцінку цьому законодавству. Є певна процедура в країні: якщо закон недосконалий, а всі закони, майже всі закони недосконалі, то є процедура, яким чином вносити до них зміни. Якщо я державний службовець колись був, то я повинен виконувати прийняті закони.

Але повернемося до питання, чому гальмують український експорт? Ну, ви чули зараз виступи людей, які працюють в українській промисловості: тому що не вигідно комусь за межами країни, щоб у нас воно запрацювало. Тому що нікому не вигідно за межами країнами – ні на Сході, ні на Заході, щоб у нас розвивалися високотехнологічні галузі виробництва.

До чого це приводить? Це приводить до того, що... Ну, от я тримаю в руках прийнятий Закон про бюджет, там десятки тисяч кодів бюджетних програм. А от два коди я приведу: код на Пенсійному фонді – "Фінансове забезпечення виплати пенсій, надбавок..." і т.д. і т.д. Що я маю на увазі? Що з державного бюджету на Пенсійний фонд ми перекидаємо майже 140 мільярдів гривень, вот до чого приводить відсутність власного промислового комплексу, а ми кажемо, що ми там виділили 200 мільйонів на Експортне агентство.

І другий код бюджетної програми, це в Міністерстві фінансів, – "Обслуговування державного боргу", це ще 130 мільярдів гривень. Десять років тому і 20 років тому, ну, от, я був свідком, коли приймалося рішення – 3 мільярди чи 4 мільярди у нас зовнішній борг. Зараз він обчислюється трильйонами і тільки 130 мільярдів, дві ці строки плюс ті 50 мільярдів, про які ви зараз сказали, так це навіть не погашення боргу, це обслуговування боргу і це виплати пенсій. Чому? Тому що не працює, в тому числі Експертне агентство, і не працює вітчизняна промисловість.

Далі питання: а хто ж гальмує? Ну, мені зрозуміло, коли гальмують створення Експортного кредитного агентства фахівці із-за кордону. Ну, у всіх країнах світу є свої пріоритети, всі країни світу захищають власну

промисловість, власний високотехнологічний потенціал і робочі місця. Коли це роблять фахівці, які працюють за гранти, іноземні фахівці, які працюють за кошти іноземних урядів, то це нормально, це їх робота. І вони дуже добре працюють на території України, і ми не можемо їм заборонити, це стала практика – кожний уряд, кожна держава просуває свої інтереси в усьому світі. От, мені не зрозуміло, хто гальмує в Україні. Коли не було закону, можна було казати: там політична доцільність чи ще щось не так. А коли є закон, то є дуже чітка відповідальність. Вона є політична, вона є кримінальна, вона є процесуальна. І я вважаю, що перед тим, як ми будемо казати, що далі ще зробити, щоб конструктив був – треба спочатку розібратися, а хто ж в Україні гальмує, повністю розуміючи, що це підриває національну економіку і національну безпеку воюючої країни. Ми бачимо до чого наслідки приводять – люди уїжджають і шукають за кордоном собі робочі місця.

Третє. Що робити? Ну, по-перше, вже було, я повністю підтримую, що це тільки там невеличка складова, один із сегментів, і, по-перше, треба налагодити співпрацю між урядом, між Міністерством економіки і вітчизняними фахівцями. Це добре, що пані Наталя знає нас всіх в обличчя. Було б ще добріше, коли б до нас дослуховувалися, не тільки пані Наталя, а взагалі і Міністерство економіки, і уряд. На жаль, сьогодні значно більший вплив мають люди, яких обличчя ніхто із нас не знає. Найбільший вплив мають ті люди, які за кошти іноземних урядів, іноземних асоціацій, виробників тієї чи іншої продукції, пишуть настанови держаним службовцям, що їм потрібно робити, що їм необхідно приймати, і ті це виконують.

І от, на жаль, ми цих облич не знаємо, а вони мають вплив. Тому, перше, що треба зробити, треба налагодити співпрацю, я ще раз дякую парламенту, що у нас з'явилася ця співпраця і ви нас слухаєте, ви нас запрошуєте, ви даєте можливість нам сказати щось. Хотілося, щоб така ж співпраця була і з урядом, бо у нас фахові асоціації, і металургійні, і машинобудівні, до речі, кого треба фінансувати... я хочу так невеличкий

такий лікбез, тільки в машинобудуванні приблизно 40 галузей, а ще є літакобудування, а ще є кораблебудування, найпотужніші галузі, які колись нашу економіку розвивали. Тому, це трошки далі, далі... Налагодити співпрацю з реальними вітчизняними виробниками і роботодавцями. Далі, безумовно створювати якомога швидше це агентство. Далі, те, що кажуть, вносити зміни до закону. Безумовно, треба вносити зміни до закону, його треба вдосконалювати, жодного закону немає, який би досконалий був з першого разу.

Що стосується розширення галузей, те, що пані Наталі запропонувала? Шановна пані Наталі, можна галузі розширити, але 200 мільйонів гривень, які там запропоновані не хватить, щоб підтримати жодного літака і жодного корабля. То перед тим як розширювати дію цього закону, треба зрозуміти, а на скільки ж там коштів?

Кожен літак і кожен корабель вартує дорожче ніж ті гроші, які на даний час закладені у бюджеті. Тому треба вносити пропозиції щодо змін, але них треба закладати і гроші або внутрішні, або зовнішні, якщо вони є.

Дякую за увагу і ще раз всім присутнім.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановний пане Віталію, дуже дякую вам за такий фаховий, глибокий і системний виступ. Ви дуже важливі аспекти відкрили, які до цього не обговорювались.

І ви вже згадали потужну галузь кораблебудування. І я хочу надати слово генеральному директору компанії "СмартМерітайм Груп", українському якраз кораблебудувальному холдингу, генеральному директору Федіну Василю Вікторовичу, будь ласка.

ФЕДІН В.В. Добрый день, уважаемые коллеги!

У меня, вы знаете, небольшое дежавю, год назад, мы с вами встречались в этом зале и говорили о важности создания Экспортно-

кредитного агентства. Прошел год. Мы встречаемся опять и опять сами себя убеждаем в том, что это необходимо.

Зачем Украине и украинскому как, например, судостроению Экспортно-кредитное агентство? За последнее время мы построили около 40 судов и меня очень внутри возмущает, допустим, позиция, когда некоторые иностранные заказчики говорят о том, что "не надо нам ваш металлолом". Судно, как пример, построенное у нас, на Херсонском судостроительном заводе в 2013 году, вошло в "Топ-50 значимых судов мира" по версии Британского Королевского общества корабельных инженеров, мы умеем строить высокотехнические суда.

И я посчитал, что бы было с украинским судостроением на примере только нашего, допустим двоих заводов Херсонского и Черноморского судостроительных заводов, если бы в Украине работала ЭКА. Я сделал такие расчеты, и что получается? Самый главный вопрос для нас, как для судостроителей – это, конечно, компенсация процентной ставки. Плохой пример, вот в прошлом году мы все время строили и строили и в прошлом году мы не сумели заключить ни одного судостроительного контракта.

Проблемы две и обе они связаны с ЭКА. Первая – это недоверие к Украине, как к стране. И второй момент, мы участвуя в тендерах, мы не вытягиваем, наша цена получается дороже, чем цена европейских производителей и корень этой беды только в одном – проценты банку. Получается, наши западные конкуренты берут кредит, там, под 3, допустим, процента, а мы – 10 и больше. И этим "съедаем" все свои преимущества.

Расчеты. Если бы ЭКА работало и теоретически нам бы компенсировало 7 процентов, то есть, если рыночная ставка сегодня 10, а мы бы взяли кредит под 3 процента и сумели бы победить в тендерах. Маленький пример. Только за год мы могли бы довести свои объемы производства до миллиарда, увеличить на 650 миллионов гривен, как при этом изменилась бы ситуация с налогами? Затраты ЭКА составили бы 33 миллионов гривен. Прирост налогов составил бы 42 миллиона гривен.

Таким образом, только на примере одного завода в судостроении мы понимаем, что ЭКА – это для страны выгодно. Но як, колеги, напомним. На первом курсе института, я помню, когда я открыл книгу, там первая лекция у нас была, что вообще такое экономика, макроэкономика и как она работает, и что такое мультипликационный эффект. Так вот, в случае с судостроением мы купили бы металл у украинского производителя. А у "Метинвеста" сегодня огромная проблема со сбытом металла в Европу. Потому что антидемпинговое расследование. Мы купили бы трубы у нашего коллеги. Мы купили бы сварочную проволоку. В конце концов, люди бы получили заработную плату и пошли в украинские супермаркеты, а не в польские, как это сейчас происходит. И таким образом, начал бы работать весь финансово-хозяйственный механизм страны.

Вроде, как бы все понятно и все понимают о том, что это надо. А то, что за целый год ничего не сделано, вы знаете, либо это непрофессионализм, либо это вредительство и сдача национальных интересов страны. Спасибо.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, шановний Василь Вікторович.

І я надаю слово нашому колезі народному депутату України, голові Ради підприємців при Кабінеті Міністрів Леоніду Петровичу Козаченку. Будь ласка, Леонід Петрович.

КОЗАЧЕНКО Л.П. Щиро дякую! Шановні колеги, нас тут всього троє. Я дуже рідко бачу таку кількість учасників подібного засідання, яке сьогодні проходить в даній залі, і це свідчення лише того, що тема, яка обговорюється, має дуже важливе значення для нашої держави.

Сьогодні тут присутні керівники великої кількості громадських професійних об'єднань, представники великих підприємств українських, які всі зосереджені на тому, як швидко буде втілення в життя ідея створення даної установи. Я не буду повторювати про важливість цього рішення, яке

приймається сьогодні, тому що кожен, хто виступав, я думаю, достатньо про це сказав.

Скажу, що ми запізнилися набагато з тим, щоб це питання було вирішено принаймні навіть не два-три роки, а і більше, коли треба було ставити це питання на порядок денний. І саме головне полягає в тому, що завдяки присутності цих людей, які в даній залі, ми маємо сьогодні реальну можливість реалізувати цей проект.

Ми знаємо про те, що завтра уряд приймає відповідне рішення, і буде в найближчий час зареєстрована дана установа. Сьогодні ми повинні долучитися до того, щоб положення про Експортно-кредитне агентство відповідало тим завданням, які ми з вами хочемо вирішувати. Ми повинні обов'язково наполягати на дуже такому чіткому і інтенсивному контролі з боку, в першу чергу представників законодавчої влади народних депутатів і, звичайно, профільного комітету пана Галасюка за тим, щоб ми рухалися вперед тими темпами, які необхідні для того, щоб в даному році дана установа запрацювала.

Дуже важливе питання фінансування. Кошти, які передбачені в бюджеті, не забезпечать вирішення цієї проблеми. Тому треба буде повертатися до даного питання і ставити його на розгляд і Верховної Ради, можливо, переглядати деякі статті бюджету з тим, щоб скоректувати надавши більше коштів.

Я знаю, що одним із джерелом може бути спецфонд, який повинен наповнюватися. Рішення прийнято про приватизацію великої кількості підприємств, які можуть принести в бюджет додаткові кошти, і абсолютно реально знайти їх для того, щоб дана установа працювала.

Тому це все, що залежить від нас і не тільки від депутатів, а від кожного присутнього на сьогоднішньому засіданні. Від кожного, я повторюю, представника громадських об'єднань, представників великих компаній, як ми наполегливо будемо це робити. Я підкреслюю, я вже сказав, що те, що сьогодні відбувається, саме завдяки наполегливості кожного з нас,

тому що велика кількість була зроблена таких зусиль, які сколихнули ситуацію, зрушили її з місця і рішення сьогодні приймається. І треба, щоб вони ці рішення були доведені до свого логічного завершення.

Наступне питання, яке нам обов'язково прийдеться ставити, це створення ще однієї установи – це іпотечний банк, який потрібен буде, тому що, якщо ми говоримо про страхування тих експортних ризиків і може дана установа як Експортно-кредитне агентство це зробити і залучити середні і довгі кошти із фінансових установ за кордоном для того, щоб фінансувати виробництво продукції і постачання її у певні регіони світу. То якщо забезпечувати потреби внутрішнього ринку, звичайно, можна робити таргетні емісії, але вони теж можуть... будуть обмежені. Тут є представник Національного банку, він може про це сказати, я не буду на цьому зупинятись. А от іпотечна установа, яка могла б використати певні активи як забезпечення під залучення дешевих коштів і фінансування проектів внутрі нашої країни. От представник заводу "Антонов" виступав, я кілька разів говорив про те, що досвід Сполучених Штатів Америки, якщо ви хочете, будь-хто з присутніх, може взяти в банку довідку про те, що у вас є відповідні кошти. І друге – підпишете зобов'язання, що 50 відсотків парку вашого, будуть, національного виробництва, Сполучених Штатів Америки, ви можете впродовж 10 днів (я вам дам сайти американські і ви прочитаєте) отримати ліцензію на... як він називається? Якщо з однієї точки в іншу ви купуєте право перевезення пасажирів. 50 відсотків літаків повинні бути "Боїнг" і це не суперечить вимогам Світової організації торгівлі. Якщо ми цим шляхом підемо, ми рахували, нам треба тільки мінімум 18 літаків збудувати і поставити їх для того, щоб використовуватися на внутрішніх лініях, а для цього треба значні кошти, зробити таргетну емісію, можливо і можна, я підкреслюю, але знову це треба рахувати. Тому що не тільки цей проект повинен бути реалізований всередині держави, ще багато інших, які можуть фінансуватись за рахунок цієї установи.

Тому треба робити і цей крок, і, звичайно, що Експортно-кредитне агентство ми про це не говорили, але пан Соболев вчора озвучував це на нараді в Кабінеті Міністрів, може забезпечувати управління таким процесом як клірингове фінансування. Тому що є такі проекти, пов'язані, наприклад, з поставками продукції у Іран. Ви знаєте, що Іран, хоча зняті офіційні санкції з цієї країни, але він не підключений до системи SWIFT і він не може здійснювати переведення валюти за поставку того чи іншого обладнання в цю країну.

Хоча два роки тому я особисто привіз на Україну, після Інвестфоруму в Тегерані замовлення на 11 мільярдів доларів на різне обладнання – це продукція машинобудування України. Я не буду переліковувати, але це було реальне замовлення. Для того, щоб його виконати потрібно створювати спеціальні установи, прив'язувати розрахунки в національній валюті до валютних кошків, так званих СДР або до конкретної валюти. І цю функцію може теж виконувати така установа як Експортно-кредитне агентство, але про це ми можемо пізніше поговорити, проаналізувавши ті чи інші можливості і прийнявши ті чи інші рішення.

Я закінчую тим, що все те, що зроблено наразі може бути достатнім для того, щоб починати рухатись. Все те, що необхідно буде зробити, ми будемо походу вдосконалювати, приймати рішення на рівні як Верховної Ради, так я думаю, що і нашого уряду. Але за всім це стоїть пильне око кожного з присутніх в цій залі. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, шановний Леоніде Петровичу, за ваш виступ. І ми говорили з головою Ради НБУ Богданом Данилишиним, він, на жаль, сьогодні сам особисто не зміг взяти участь, але делегував члена Ради Національного банку України Василя Миколайовича Фурмана, прошу вас до слова.

ФУРМАН В.М. Дякую.

Доброго дня, шановні колеги! Свій виступ хотів акцентувати на декількох таких ключових моментах, як на мене, перше, коли ми говоримо про ЕКА, то нам одночасно потрібно говорити і про "Ексімбанк". Тобто сьогодні, якщо вивчати зарубіжний досвід, то ми бачимо, що ці дві структури працюють практично паралельно. Я якщо говорити про український "Ексімбанк", то він сьогодні має і ресурси, і людей, і досвід. Тобто те, чого... сьогодні ще немає ЕКА, навіть якщо будемо створювати. Тому... а ЕКА може займатися додатково, до речі, а страхуванням хто? Тобто ЕКА хай займається, хай займається гарантуванням, ще раз. І це як правило, ну, ці структури навіть знаходяться – от ми були, там, в Туреччині – в одному офісі. Досить часто вони працюють пліч-о-пліч, тому потрібно однозначно це питання розглядати в цьому комплексі.

Друге. Якщо ми говоримо про підтримку експорту, і якщо проаналізувати країни наших сусідів, як вони підтримують експорт, то на одне з головних місць також виходить фінансово-податкове стимулювання. Знову ж таки хочу вам, не люблю ніколи видумувати жовто-блакитний велосипед, наведу лише, наприклад, там приклад Туреччини, як в Туреччині підтримується експорт. Звільнені від митних зборів на імпортне обладнання, звільнені від ПДВ на імпорт машин і устаткування, звільнені від податку на прибуток терміном до 3 років, державні кредити зі зниженою відсотковою ставкою, кредити від спеціальних, від спеціальних фінансових фондів, компенсація за рахунок держави, ставки по комерційним банківським кредитам, надання землі під реалізацію проектів на безоплатній основі, – це Туреччина.

Польща: там "Банк господарства краєвого". Ставка кредитування – 2 відсотки, термін кредиту – 5-8 років, 45 відсотків інвестицій компенсується за рахунок пільгового режиму оподаткування податком на прибуток. Уряд надає разову компенсацію підприємству в обсязі 23 тисячі злотих на кожне створене робоче місце. За рахунок місцевих бюджетів за перші півроку функціонування підприємства сплачується зарплата працівників.

Тобто поряд з ЕКА нам також треба думати і про ці стимули. Да, ми прийняли, наприклад, я пам'ятаю, там на два роки звільнили від ПДВ там на ввіз устаткування, але якщо цього замало? Навіть якщо допустити з точки зору от, що в нас рівні інституційної можливості, а ми знаємо, яке в нас складне сьогодні правове середовище, там корупція, судова система і так далі, то ми все рівно програємо, порівняно з сусідами: поляками, турками і іншими країнами. Тобто в цьому напрямку нам потрібно також працювати.

Наступне, на що хотів би звернути увагу. Знову ж таки турецький досвід, роль Центрального банку в підтримці експорту. Достатньо цікавий досвід, який... От ми були, ну, представники Ради Національного банку в кінці грудня в Центральному банку Туреччини. І ми переймали досвід економічного зростання цієї держави і підтримки Центрального банку, і підтримці економіки. Так от, центральний банк Туреччини має у своєму арсеналі такий монетарний інструмент, як кредитування банків під заставу векселів та комерційних цінних паперів компанії, які кредитують експорт. Робота побудована через їхній турецький "Ексімбанк". Тобто підприємство, експортер звертається, тобто якщо воно щось виробляє або хоче виробляти, випускати цінні папери, турецький "Ексімбанк" бере цінні папери в заставу, надає заставу центральному банку і центральний банк надає ресурс "Ексімбанку". Цілями надання таких кредитів є, перше, збільшення міжнародних резервів центрального банку Туреччини, кредити надаються центральним банком в турецьких лірах, обслуговуються та погашаються в іноземній валюті, процентна ставка один або шестимісячна процентна ставка "LIBOR".

Друге. Зниження дефіциту поточного рахунку платіжного балансу, кредити надаються банкам під заставу комерційних цінних паперів експортерів, які постачають високотехнологічну промислову продукцію або на нові ринки, або послуги. І конкретні цифри, з початку восьмого року, коли ця програма була відповіддю на глобальну фінансову економічну кризу, вона поступово розширювалася. Так от, загальний обсяг ліміту за такими

кредитами на сьогодні складає майже 20 мільярдів доларів, це те, що центральний банк сьогодні через "Ексімбанк" інвестує в економіку, для порівняння, коли програма ця починалася, тобто в 11-му році ця цифра була лише 2,5 мільярда доларів. Тому термін кредитування, тобто до одного року, це турецький досвід.

Також хотів би звернути увагу і на те, що знову ж такий турецький досвід, турки більше 60 відсотків експорту забезпечують МСП, малі, середні підприємства, і для цієї держави розвиток МСП є пріоритетним, в цілому, що це повинно бути і для нас, ми це розуміємо. Але, наприклад, беремо минулий рік, турецький уряд надав гарантії на кредити для малого і середнього бізнесу, тобто навіть не ресурси, а просто гарантії, 50 мільярдів доларів в економіку, це додало до зростання ВВП 3,5 відсотки. Тобто якби не було цієї програми, зростання ВВП було б на рівні там десь 3,5, а завдяки цій програмі, лише цій програмі, це більше 7 відсотків, тому дуже цікава програма.

Ну і на завершення, враховуючи викладене, хочу зазначити, що нам непотрібно видумувати там жовто-блакитні велосипеди. Вони є, вони працюють: поляки, турки, чехи, словаки і так далі. Тобто їх в ці моделі потрібно брати і починати поступово реалізовувати в Україні. Таким чином ми зможемо побудувати високотехнологічне, експортно-орієнтовану економіку, яка дасть зростання ВВП нарівні в 5–7 і більше відсотків, це те що ми хочемо.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую вам, шановний Василь Миколайович. І дуже слушні пропозицію в частині монетарної політики – да? – і в політики реального сектору.

Я хочу наголосити, що ми тут розраховуємо на вас і на всіх членів Ради НБУ як на однодумців. На тому, що ви дійсно поставите питання так, що Національний банк буде працювати, як працює Федеральна резервна система

США, в тому числі не лише на цілі короткострокової фінансової стабільності чи інфляційного таргетування, яке просто неможливо досягнути без більш широкої рамки економічного зростання, індустріалізації і так далі.

Тому ви знаєте, що ми внесли в парламент ініціативу, 174 народних депутати стали авторами – проект змін до Конституції України в частині цілі діяльності Національного банку. Ми хочемо запровадити такий мандат, який є у Федеральній резервній системі, в тому числі сприяння довгостроковому економічному зростанню, забезпечення поміркованого рівня ставок і сприяння мінімізації безробіття в країні. Це те, що дозволить синхронізувати зусилля уряду, Національного банку і, безумовно, Верховної Ради, і профільних парламентських комітетів само собою. В цьому ви знайдете наших однодумців.

Так що я вам хочу сказати, що у нас серйозні очікування в плані такої фахової жорсткої роботи Ради Національного банку. Бо я ще раз хочу нагадати, я думаю, що колись це все, безумовно, увійде в історію. Що на етапі розробки і просування в парламенті законопроекту про Експортно-кредитне агентство одним з найбільших ярих опонентів його виступала голова Національного банку Гонтарева. Вона відкрито офіційно робила заяви проти створення українського Експортно-кредитного агентства. Мені прийшлося навіть як співголови групи дружби зі Сполученими Штатами Америки мати зустріч із керівництвом профільного міністерства Сполучених Штатів Америки і так далі, проводити широкі міжнародні консультації, щоб довести, чому ЕКА це абсолютно легітимний інструмент, який в інтересах української економіки, в інтересах всіх країн-партнерів. Слава Богу, ми прийняли закон, безумовно, ми не дамо його спаплюжити чи внести в нього якісь штучні зміни, але просто, ну, треба з історії робити висновки, тому я дуже вам дякую.

І я хочу запросити до слова, в нас є сьогодні присутній старший радник BNP Paribas пан Домінік Меню. Чи можете ви виступити? Прошу.

МЕНЮ ДОМІНІК. Спасибо. Это первый раз, что я выступлю на Раді України, то большое спасибо.

Я просто могу сказать, что у меня 40 лет почти опыт работы своей профессиональной жизни. BNP Paribas является первый банк в еврозоне, мы – первый банк не только во Франции, но тоже в Бельгии, в Люксембурге и один из лидирующих банк в Италии. Мы работаем с 35 ЭКА в мире. Я думаю, что, может быть, мы - первый в этом смысле совместно с "Ситибанк". Нам принадлежит здесь "УкрСиббанк", я - член набсовет и мы просто ждем. Это мой 14 лет, когда мы первый раз встретились Борис Владимирович, это было в 1992 году недалеко отсюда и был уже первый разговор по это. То есть мы готовы помогать, поскольку мы не можем, конечно, открыть все наши книги, но я работал тоже в Хорватии, когда мы помогали экспортный банк... создать экспортный банк Хорватии, тоже работал в Сербии также. Как я сказал, у нас есть опыт работы с 35 ЭКА в мире. Если их существует 100, это значит, ну, мы работаем с 35 процентов всех.

Это важно, если вы хотите, например, иметь успешную приватизацию, особенно для промышленности, сегодня мы все работаем вместе. Одна часть, ну, запчастей придут из разных стран и каждый имеет, мы формируем консорциум из разных ЭКА. Если у вас нет свой, вы не можете участвовать. Если не можете участвовать, вы будете терять свои позиции дальше. Вот. Это я не могу сказать, как вы должны это сделать. Я просто считаю откровенно, что вам это необходимо. Кто имеет опыт. Но как я понимаю, Украина подписала Договор с ОСЕР (Организация экономических сотрудничеств и развития). Они создали в 1976 году... в 1976 году договор среди всех ЭКА, то есть там у них есть глобальный подход, они знают, как создавать такие ЭКА. И, может быть, это был бы один из вариантов. К конце концов, это зависит от вас, это не зависит от нас. Мы можем только помогать.

Вот то, что я хотел кратко сказать сегодня. Большое спасибо. *(Оплески)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Спасибо. Господин Доминик, спасибо вам большое.

Шановні колеги, я надаю слово экс-першому заступнику міністра економічного розвитку і торгівлі України, насправді одному з таких найбільш проукраїнських державних діячів за історію незалежності Анатолію Аркадійовичу Максюті. Будь ласка.

МАКСЮТА А.А. Дуже дякую.

Я хотів би продовжити ті думки, які були до мене, і якраз тут багато колег, з якими ми прийшли сюди з ради Національного банку, де обговорювали проблеми курсу, проблеми інфляції.

Я хотів би сказати, що, насправді, ті проблеми, вони є наслідками того, що у нас не збалансований зовнішній сектор, не збалансований платіжний баланс. Через це ми вимушені брати кредити за кордоном, через це у нас росте державний борг. Через те ми запозичаємо, через те ми виконуємо умови, які нам ставлять і так далі. Тому питання зростання експорту, а сьогодні ми розуміємо, що у нас імпорт росте швидше за експорт, тому що ми: а) не маємо багато технологічних комплектуючих і без них ну, можливо, крім виключень, тут про вагони говорилось, але більшість машинобудівної продукції, вона везе ті ж самі двигуни, вона везе по імпорту. Чому? Тому що тут не вистачає ринку, а ринок робиться в тому числі експортом. Тобто експорт це є умова розвитку внутрішнього підприємництва. Якщо ми його не стимулюємо, ми, зрештою, ще гірше погіршуємо, ми не виробляємо продукцію, у нас незбалансований ринок, у нас ростуть ціни, у нас падає курс і так далі, і так далі. Тому це така макроекономічна частина мого виступу.

Друга частина. Я хотів би, в нашому діалозі з урядом, я тут виступаю як експорт, мені здається, що у нас немає до кінця розуміння, що таке експортно-кредитне агентство. Це не створення чергової страхової компанії, це не створення чергової фінансової установи чи банку, ради страхового бізнесу чи банківського бізнесу, чи ще. Бізнес там з'являється на рівні держави. Отам, де з'являються... Коли ми беремо гроші в борг, наприклад, в

міжнародної організації, ми розуміємо, що в нас має вирости економіка, і ми цей борг маємо віддати. Якщо економіка не виростає, то ми, коли приходить черга платити борги, ми йдемо за новими боргами. Це робить підприємство... так само і держава. Тобто, якщо ми створюємо борги, а сьогодні борги в нас більше 80 відсотків ВВП, ми повинні розуміти, що або ми йдемо в дефолт, або ми розвиваємо виробництво і експорт, і утримуємося, і далі починаємо... Ну да...

Тому створення ЕКА має стратегічне значення для економіки. І дуже сумно, що ми, дійсно, якраз був на тому засіданні рік назад, коли ми також тут сиділи, і я пам'ятаю, ми говорили про необхідність створення. І, відверто кажучи, як бувший державний службовець я погано розумію, чому не виконано цей закон, він, безумовно, повинен бути виконаний.

Відносно коштів. На мій погляд, це питання, яке не є настільки серйозним. Тому що в 17-му році було декілька змін до державного бюджету. Були всі підстави подавати пропозиції і передбачати кошти в бюджеті. Більше того, ми сьогодні мільярди гривень пускаємо на рефінансування банківської системи, де ми по суті покриваємо вже результати тих проблем, які утворились. Чому ми не хочемо вкладати в майбутнє нашої економіки? Це ті самі гроші, але ці гроші, вони принесуть віддачу і ми зможемо їх повернути.

І останнє питання, яке я хотів, можливо, акцентувати. Ну, не можна питати ілюзію, що це агентство буде працювати без державної допомоги принаймні на початкових етапах свого розвитку. Якщо ми хочемо мати цей бізнес, макробізнес держави, держава повинна вкладати. Я продивився, йдучи сюди, і інші країни. Там вони, багато з них збиткові, багато з них – повна гарантія країни, держави, суверенна гарантія на всю діяльність цього агентства. Тому що, ну, інакше воно працювати просто не буде. Ми можемо створити цю установу, завтра можемо створити. Але вона просто працювати не буде. І останнє питання, яке я хотів сказати. Це, ну, мабуть, все. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую вам, шановний Анатолію Аркадійовичу.

І я надаю слово людині, яка внесла величезний внесок в розробку, фахову експертизу, доопрацювання Закону про Експортно-кредитне агентство, Головному раднику Голови правління "Укрексімбанку" Борису Володимировичу Соболєву. Будь ласка.

СОБОЛЄВ Б.В. Дякую. Я, перше, хотів трошки відреагувати на тут зауваження щодо банку, да. Ну, державні банки виходять із важкого стану і відповідно очікують, коли уряд ухвалить стратегію розвитку своїх банків, де говориться, де йдеться в проєкті про те, що "Ексімбанк" відновляє свою спеціалізацію. Це як мінімум, як кажуть, ми чекаємо, що це станеться.

Друге. Стосовно вже ЕКА. І ви знаєте, що ми з дванадцятого року вели цю роботу, в 12-му році на законопроект уряду Азарова було накладено вето Президентом Януковичем з посиланням на чотири статті Конституції. Дуже дивно, тому що саме там було виокремлено більшість позицій, які ми використали в новому цьому законопроекті.

Але говорячи вже про конструктив, я хочу підтримати ту позицію, яку наш головуючий сьогодні сказав, про те, що Світовий банк виділив Україні кошти на створення ЕКА. Наші відповідальні особи, які ведуть співпрацю з МФО – з міжнародними фінансовими установами – мали би довести до ума. Тому що у 1997 році Україна уклала зі Світовим банком Проект розвитку експорту – EDP (Ехро..... Project). Третім етапом цього проекту, який мав би стартувати з 2014-2015 року, було якраз створення, кадрове забезпечення, фінансове забезпечення і так далі роботи Експортно-кредитного агентства. Натомість чомусь вийшло так, що надумали розпорозити між малим і середнім бізнесом оці 150 мільйонів з великим експортним потенціалом.

Ну, фахівці, які тут сидять, ви знаєте, що ми можемо очікувати від МСБ України, хто стабільно працює на експорт. Я таких не знаю. Ми вже мали, як кажуть, такий досвід і з цукерками, і з цементом і так далі. Ми знову залишимо тих шановних наших... рештки нашої промисловості ні з чим.

150 мільйонів на 35 років – я думаю, що не треба й далі шукати. Мова йде про те, щоб нагадати всім відповідальним, в тому числі і Світовому банку про те, що існує його документ про створення цієї структури, від Світового банку профінансувати.

І я хотів зараз просто процитувати, тому що ми маємо контакт з "Бернською унією", ви знаєте, це міжнародна організація професійна, яка об'єднує експортно-страхові, експортно-гарантійні структури всього світу. Значить, сьогодні буквально надійшла інформація, що Монголія створила своє експортно-страхове агентство. Значить, Монголія отримала від Світового банку кошти на його фінансування. Причому Монголія записала прямо, ніякого, тобто ніякого видобувного сектору. Монголія, люди, це країна, ви всі знаєте і розумієте, але ця країна розуміє в чому майбутнє полягає, розумієте, і далі комусь доводити, я думаю, що не дуже важко буде, але воно так тільки виглядає. Змінити цільове використання, а для цього треба Мінекономіки і Мінфіну все-таки трішки попрацювати з офісом Світового банку, і внести на розгляд парламенту зміну цільового використання цих коштів та і все, і не треба далі, як кажуть, ламати собі голову.

Останнє, вчора була досить продуктивна така нарада у першого віцепрем'єр-міністра, ми всі почули і зафіксували, що 7 лютого нарешті буде подана та постанова, в якій записана одна строчка, створити експертно-страхове агентство. На жаль, ми, як кажуть, чули про те, що проект цієї постанови був готовий 15 травня, розумієте. Я думаю, що уряд дотримає свого слова, але для того, щоб запрацювала установа, тут правильно було сказано, система має запрацювати, система налаштована на експорт. Від Міністерства закордонних справ до Міністерства юстиції, від всіх зарубіжних наших представництв, включно з такими специфічними, які забезпечують безпеку держави, особливо в тих країнах, в яких важко продавати ті ж самі кораблі, ту ж саму техніку. Ви розумієте, що президенти і прем'єри продають літаки, вони їдуть і вони підписують ці контракти, тому всі держава має бути

переорієнтована, я думаю, що ми з таким завданням маємо справитися. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Борисе Володимировичу, дякую вам за такі дуже фахові системні акценти.

І надаю слово директору ДП "Укрпромзовнішекспертиза" Володимирі Степановичу Власюку, будь ласка.

ВЛАСЮК В.С. Доброго дня! Ми тут мабуть всі розуміємо в якому стані знаходиться наша економіка, в плані відставання, це всі прекрасно розуміють, такого дуже великого. Нам треба, до речі, дивитися, як індустріальна Африка розвивається зараз, завдяки китайським інвестиціям і технологіям, і робочій силі, яка там є. Тобто треба звертати увагу вже на нові географічні континенти, які, з точки зору, що у них купівельна спроможність, їм можна поставляти багато наших товарів.

І також тут більшість вірить в українську індустріалізацію, в нову індустріалізацію як єдиний шлях, який дозволить нам стати, вийти на темпи, надолужуючи зростання відсотків 7. Не відсотки 2-3 сталого зростання. А також на той процес, який зможе зробити багатими наших людей. Тому що без промислового розвитку, без переробної промисловості ніколи ми не будемо країною з високими доходами. Це аксіома. І тому тут на цьому шляху, звичайно, всі мають діяти спільно. Тобто це наскільки серйозна задача, що мають дуже спільно діяти всі гілки влади, це взагалі має бути економічна політика, в руслі якої працюють і виконавча, і законодавча, і Національний банк, і вся фінансова система. Бо це дуже складна задача.

Тому дуже добре, що є така дискусія, що є тут критика, але є спільне обговорення цих питань. І от в цьому напрямку, звичайно, експортно-кредитне агентство – це тільки одна з інституцій, правильно сказано. Вона ефективно буде працювати лише в руслі загальноекономічної політики. Коли буде політика зниження облікової ставки і вартості грошей, коли будуть

збільшені видатки на інфраструктуру, коли будуть скоординовані плани центральні, регіональні, от тоді ці всі інституції будуть ефективно працювати. Тому це дуже великий шлях, який треба пройти. Інституція – це дуже важливо в цьому напрямку. Одна з інституцій.

Ми знаємо, що в цьому році ми получили торгове сальдо, але воно мінус 6,3 мільярда. Тобто воно більше негативне ніж було в попередньому році. Зрозуміло, що ми багато імпортуємо нафти і газу, але я хотів би звернути на такий пункт увагу. У нас п'ять позицій експорту. Це зерно пшениці, зерно кукурудзи, залізна руда, металопрокат і олія соняшника – це 50 відсотків нашого експорту в структурі. Дуже багато – 50 відсотків. Зрозуміло, що така структура несе великі ризики в залежності від цін на зовнішніх ринках, і від цієї структури ми повинні відходити. Індустріалізація – той процес, який сприяє цьому відходженню.

Ми говорили про запозичення зовнішні. Ну, так, вони виходять із наших, дефіцитних наших торгових балансів. Я хочу сказати, що, наприклад, у нас обсяг зовнішнього боргу сягнув 47 відсотків по відношенню до обсягу ВВП, вираженого в доларах. Це треба обслуговувати. В цьому році ми віддаємо 3,6 мільярда, в наступному – 6,5 мільярдів доларів. Ще через рік – 6,5 мільярдів доларів. Які великі суми. Уставний фонд, який передбачений на експортно-кредитне агентство, лише порядку 10 мільярдів доларів. Бачите, які суми. Тому цей зовнішній борг буде підточувати нашу економіку. Нам треба дивитися за цим, і нам треба зменшувати зовнішнє запозичення, без популізму, це не можна зробити за рік, але ми розуміємо, що це треба зменшувати.

Однак, є і хороша новина. В чому вона полягає? Ми от постійно досліджуємо наш експорт і ми бачимо, що є багато видів продукції, крім, наприклад, ми чули про авіа, ми чули про суднобудування і ми чули про виробництво трамваїв. Однак, є товарні позиції, які ми можемо експортувати, збільшувати експорт і це об'єкт саме Експортно-кредитного агентства. Наприклад, виробництво насосів водяних, чи, наприклад, виробництво

радарної апаратури, чи виробництво вимірювальної апаратури, виробництво електродвигунів, виробництво кондиціонерів, обсяги експорту цих продуктів – 150-80 мільйонів доларів. Ми розуміємо, це ті сектори, експорт яких треба підтримувати через агенцію і це нам дає ключ до розуміння, який фонд повинен бути в Експортно-кредитного агентства, щоб воно могло повноцінно підтримувати оцей малий і середній бізнес. Ми знаємо, що експортні гарантії мають покривати до 70 відсотків транзакції, тобто 10 мільйонів, очевидно, дуже мало.

Тому повертаючись уже до конкретного обговорення, перше питання, якщо вносити – це збільшення уставного фонду. Ми ж звернули увагу на кошти, які ми видаємо по зовнішніх запозиченнях в 3,6 мільярда. Ми думаємо, це мало б бути мільйонів 100 доларів, не більше, ну треба цього домагатися. Ми знаємо різні предмети, наприклад, там предмети про спецконфіскацію і так далі, звучать суми в півтора мільярда. Невже з них не можна взяти 10 відсотків на розвиток? Тому це обов'язково має бути предметом спільної опіки, збільшення уставного фонду.

Наступне. Звичайно, кредити треба давати тим компаніям, які мають високу локалізацію виробництва саме українського компоненту. Тому ця сторона питання має бути вивчена і ті, хто дають заключення по джерелу походження, тут треба також вдосконалити дуже сильно ці процедури тому що іноді буває, що там українського дуже мало, а воно позиціонується як українське.

І ще одна процедура, яка стосується роботи Експортно-кредитного агентства. Значить, у нас, на жаль, в історії економічній, була негативна практика, коли держава відповідала по корпоративних боргах і залазила в борги - це треба врахувати. Тому оскільки є пункт, що у нас держава має гарантувати зобов'язання Експортно-кредитного агентства, до нього треба уважно підійти, до цього пункту. Це мають бути кращі практики, ніхто не хоче історії, якщо, наприклад, вона буде, не Дай Бог, негативно працювати і

борги ляжуть на державу. Ми повинні розуміти негативний минулий досвід і це уникнути, цими кращими практиками, які ми маємо застосовувати.

І останнє, звичайно, це час тому що процеси прискорюються, тому час – це ключовий ресурс всіх країн зараз. Тому те, що можемо робити, треба робити тут і зараз, і добре, що треба цей інститут будувати, інституцію, не очікуючи змін її треба цю інституцію будувати. Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую вам, шановний Володимире Степановичу.

І надаю слово доктору економічних наук, провідному експерту мозкового центру CMD-Ukraine Ігорю Юрійовичу Гужві.

Будь ласка.

ГУЖВА І.Ю. Дякую, Вікторе Валерійовичу.

Доброго дня, шановні учасники круглого столу! Перш за все, хотів би відзначити, що питання створення ЕКА в Україні насправді – це історичне питання. Адже до сьогоднішнього дня було вже дуже багато спроб і дуже різноманітних ініціатив, але сьогодні як ніколи ми наблизились до створення цієї організації. І як сьогодні вже казали, буквально вчора на нараді Мінекономрозвитку про це йшлося, що вже готові документи, до реєстрації установи і на сьогоднішній день ми маємо чудовий закон, ми маємо в бюджеті кошти, отже ми це все маємо.

І в рамках своєї презентації (можна наступний слайд) я хотів би звернути увагу на кілька моментів.

Перше. Це сьогодні вже говорили і ще раз акцентую, актуальність цього питання. Подивіться, 75 відсотків нашого експорту – це продукція сировинного походження або з низьким рівнем обробки. Всього 25 відсотків це більш-менш переробка. У світі це найбільш поширена практика подолання таких негативних явищ це якраз створення експортно-кредитних агентств. І згідно з законом діючим на сьогоднішній чітко визначено перелік кодів, які

підпадають під сферу дії цього закону. Це готова продукція з високотехнологічним... з високотехнологічної обробки.

Наступний слайд. Щодо результатів створення цієї установи в Україні. Центром розвитку ринкової економіки спільно з Інститутом інформатизації моделювання економіки з використанням інструменту "джетап" проведено ґрунтовне економічне дослідження. За результатами якого встановлено, що створення такої установи найближчим часом у середньостроковій перспективі матиме такий вплив: підвищення ВВП майже на один відсотковий пункт, зростання товарного експорту майже 10 відсотків, зростання промислового виробництва майже 3 відсотки, інвестиційне надходження 1,7 мільярдів доларів. Приріст... скорочення негативного торговельного сальдо на 1,7 мільярдів доларів і підвищення рівня зайнятості на 0,47 відсоткових пункти.

Наступний слайд. Головною метою Експортно-кредитного агентства, як ми знаємо, це є зміна структури нашого експорту.

На сьогоднішній день ті товари, які охоплює Експертно-кредитне агентство, це всього-на-всього 15, майже 16 відсотків. Проте запуск цього агентства в найближчій перспективі може змінити структуру, збільшивши цю частку до 22 відсотків.

Отже... Наступний слайд. Це наші висновки, що створення ЕКА в Україні має виключно позитивний характер. Наразі є всі передумови для його запуску: є закон, є фінансове забезпечення. Зрозуміло, вона може бути, має бути обов'язково переглянута в бік його збільшення. Так само є дефіцит кадрових ресурсів, які, я думаю, треба мобілізувати, можливо, залучати діючих експертів, обов'язково готувати нових. І, на наше глибоке переконання, вносити... вдосконалювати закон можна, але краще це робити вже ну після певного періоду часу, коли воно попрацює ну, принаймні, рік хоча би.

В цілому робота триває. Це, як я казав, історичне питання. Хотілось би ще раз подякувати і парламентарям, і урядовцям, і експертам, і

промисловцям і побажати успіхів у найшвидшому вирішенні цього питання та багатьох інших. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую вам, шановний Ігор Юрійович.

І на останок. Останній виступаючий – професор Олександр Миколайович Шахов, экс-заступник голови правління Національного банку. Прошу.

ШАХОВ О.М. Дякую.

Сьогодні у нас на круглому столі лунали досить гострі такі критичні зауваження і навіть були, м'яко кажучи, натяки на те, що хтось нехтує національними інтересами. Я, однак, хотів висловити впевненість, що всі представлені тут інституції добре розуміють значення створення ЕКА і важливість підтримки національних інтересів. Це в цілому. Але, як всі знають, "диявол криється в деталях". От про дві такі деталі я хотів просто згадати.

Ну перша стосується того, що Віталій Олександрович вже згадував, це позиції Міністерства економіки, яка теж досить шляхетна, стосовно забезпечення рівності можливості доступу якомога більшого кола експортерів до ресурсів ЕКА. Мені здається, що міністерства тут просто дивляться у вчорашній день, а не в завтрашній. Ви пропускаєте тенденцію. Це нормально. Ваш лібертас відповідає ліберальним поглядам теорії і практики, яка була ще вчора.

Всі ми знаємо, що зараз у всіх країнах збільшується роль держави у підтримці своїх пріоритетних напрямків. Тут я абсолютно згоден. Якби на всіх вистачало грошей, це одна справа. Але, коли їх не вистачає, то ви як інституція, яка представляє державного регулятора економіки, повинні не забезпечувати рівність для всіх. Тому що всі нерівні. Рівність для нерівних, це нерівність. А повинні забезпечити прорив на основі державних пріоритетів. Це одна деталь.

Друга деталь, про яку ви згадували теж, пані Наталія. Позиція Міжнародного валютного фонду, який так піклується про те, щоб не було такого зайвого навантаження на наш бюджет. Тут теж треба розуміти і пояснювати, що створення ЕКА, це не навантаження на бюджет. Це не видатки бюджету. Це інвестиції, це створення "золотої курки", яка несе "золоті яйця". І це пряма відповідальність не тільки Світового банку, про що говорив Борис Володимирович. Відповідальність Міжнародного валютного фонду, який дає нам кредити потім на створення валютних резервів, які не будуть потрібні нам.

І друге. Це відповідальність за те, щоб, ну, нарешті вилікуватись від хронічного розбалансування нашого платіжного балансу. А це те завдання, заради якого було створено Міжнародний валютний фонд. Я на практиці знаю, як важко розмовляти з Міжнародним валютним фондом, коли гроші потрібні вам, а не йому. Але, мені доводилось про це писати, є прямі інструкції внутрішні Міжнародного валютного фонду про те, що не тільки можливо, але й бажано вести переговори з представниками бізнесу і громадського суспільства. І це робиться в Європі, в Азії, в Африці. Не робиться в Україні. Чому. Тому що Міжнародний валютний фонд дуже чутливий до позиції уряду. Якщо уряд не хоче залучати громадськість, а він не хоче, то Міжнародний фонд на це не йде.

І тоді, ви, уряд, знаходитесь в слабкій позиції. Тому я думаю, що, якщо ви не хочете залучати, от, представлену тут громадськість і бізнес до своїх переговорів з Міжнародним валютним фондом, то тоді вам дійсно доведеться відповідати за те, що там підписується одно, а виконується інше. Дякую.
(Оплески)

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пане професоре, щиро дякуємо вам за виступ.

І я хочу окремо подякувати співорганізатору цього круглого столу, моєму шановному колезі, очільнику Комітету з питань фінансової і

банківської діяльності за ту велику спільну роботу, яку ми зробили для підготовки цього заходу. Дуже дякую, Михайло Володимирович. Прошу.

ДОВБЕНКО М.В. Завершуючи нашу дискусію за круглим столом, і за домовленістю із своїм колегою, підводячи підсумок нашої цієї дискусії, хочу зробити кілька зауваг.

Ну, найперше, наша група депутатів у Верховній Раді буде і надалі дуже активно просувати ідею і творення, і розвитку ЕКА. Ми... *(Оплески)* Спасибі.

Ми, починаючи ще з того часу, коли в 2013 році зламався висхідний тренд експортної потуги України на низхідний, були незадоволені тою ситуацією. Тоді у 2013 році експорт упав тільки на 5 відсотків в порівнянні до попереднього року. Але уже в 2014 році із 78 мільярдів доларів він упав до 65-и, потім в 2015 році із 65-и ще обвалився до 46 мільярдів. Природно, що ми не могли спокійно дивитися на цю тенденцію і тому наша група зареєструвала законопроект (2142а) ще 22 червня 2015 року про творення ЕКА. Уже 15 липня того ж 2015 року ми його розглянули в комітеті і підтримали. Я назвав цих кілька моментів лише тому, що історія наша, на жаль, вже з бородою. І коли дехто каже, що ми дуже активно хочемо і розвиваємо, як бачите, не дуже легко це все дається. Ще навіть тоді, коли паралельно з нашими потугами творення ЕКА, ви знаєте, як в країні активно пропагувалася програма очищення банківського сектору. І була обрана стратегія найдорожча для країни і найзбитковіша для людей. І тоді ми бачимо, як різко обвалилося кредитування в банках, особливого реального сектору. Він і зараз, до речі, десь тільки чи більше як 50 відсотків кредитів банківської системи сьогодні в Україні, це короткострокові, як правило, під кредитування оборотних коштів, ніяк не спрямовується на інвестування чи на зростання потужностей реального сектору економіки.

Хочу сказати, що... ще одну річ. Тут було багато критичних зауважень на адресу чиновників з боку Кабінету Міністрів, Міністерства економіки, і

вони є справедливі. Хоча хочу сказати заради справедливості. Тут з нами сидить Наталя Микольська, вона є досить енергійним працівником, дуже багато робить для таких як торгпред для просування нашого експорту. І це нелегко, це дуже складно, але маємо реальність, що, на жаль, з боку державних інституцій дуже важко нам дається наша співпраця і просування цієї нашої ідеї, на жаль.

Хоча мені чогось віриться, пані Наталя, що після сьогоднішньої дискусії і ваших активних таких перспективних посилів, наступна наша дискусія вже буде не за круглим столом тут у Верховній Раді, а думаю, що за круглим столом в ЕКА. Ви на всіх туди запросите, ми там будемо говорити вже не про те, що нам це треба створювати, а про те, як вдосконалювати нашу роботу, і як ті чи інші сектори нашої економіки, в тому числі дуже перспективні, підтримувати і давати їм дорогу в реальну світову економіку.

Колеги, ми з Віктором Валерійовичем уважно вас слухали, одночасно і працювали. Ми напрацювали такий короткий проект резолюції нашого круглого столу. Я не хочу кожне речення фіксувати, з чиїх вуст воно прозвучало, але ви це відчуєте, що ми дуже уважно почули всіх вас. Тому дозвольте, я зачитаю цей проект:

"Учасники парламентського круглого столу "Рік року про Експортно-кредитне агентство. Чому гальмують український експорт?", що відбувся 30 січня 2018 року, народні депутати України, керівники об'єднань промисловців, підприємців, роботодавців та експортерів, очільники промислових підприємств та профільні експерти, обговоривши питання виконання Кабінетом Міністрів України вимог Закону №1792-19 від 20 грудня 2016 року "Про забезпечення масштабної експансії експорту товарів, робіт, послуг українського походження шляхом страхування, гарантування та здешевлення кредитування експорту", вважають за доцільне звернутися до Прем'єр-міністра України Гройсмана Володимира Борисовича з наступним: "Вимушені констатувати, що станом на 30 січня 2018 року вимоги Закону України про ЕКА, в тому числі в частині строків створення ЕКА не виконані.

Терміни їх виконання, передбачені відповідними статтями Закону України про ЕКА та встановлені у плані організації підготовки проектів актів, необхідних для забезпечення реалізації Закону України "Про забезпечення масштабної експансії експорту товарів, робіт, послуг українського походження шляхом страхування, гарантування та здешевлення кредитування експорту", схваленому на засіданні Кабінету Міністрів України 11 січня 2017 року, зірвані.

У зв'язку з вищенаведеним вимагаємо припинення порушення законності та забезпечення виконання норм Закону України про ЕКА та невідкладного створення Українського експортно-кредитного агентства.

Як і будь-який інший закон, цей теж може змінюватися. Водночас заявляємо про неприйнятність штучних змін до Закону України про ЕКА, що обмежать належне функціонування Українського експортно-кредитного агентства, зокрема: неприпустимість виключення із Закону України про ЕКА можливості надання ЕКА кредитів з державного бюджету як елементу державної підтримки експортної діяльності; неприпустимість розповсюдження підтримки, яка надається ЕКА на сировинні групи товарів, наприклад, на агросировину; неприпустимість запровадження ручного механізму керування ЕКА та відмова від інклюзивного механізму формування конкурсної комісії для обрання незалежної та професійної наглядової ради установи; неприпустимість перенесення строків створення українського ЕКА та приєднання України до Рамкової домовленості з офіційно підтримуваних експортних кредитів 1978 року і п'яти додатків до неї.

Пропонуємо, і це з урахуванням думки професора Шахова, пропонуємо внести зміни до Державного бюджету України на 2018 рік щодо збільшення обсягів державного фінансування ЕКА та передбачити можливість використання державних гарантій, а також активізувати перемовини з донорами щодо отримання міжнародної технічної допомоги та довгострокового позикового фінансування, в тому числі в рамках реалізації

Гарантійної угоди проекту доступу до довготермінованого фінансування між Україною та Міжнародним банком реконструкції та розвитку, передбачити кошти на стимулювання українського несировинного експорту через Українське експортно-кредитне агентство.

Думку Віталія Немілового теж вважаємо за необхідне включити, налагодити співпрацю ЕКА з реальними виробниками, об'єднаннями роботодавців України.

Думка пана Анатолія Кінаха, пана Олійника – завершальна частина нашої резолюції. Це пункт: вимагаємо притягнути до відповідальності посадових осіб, дії та бездіяльність яких спричинили порушення Закону України про ЕКА, у тому числі в частині строків його створення.

Може, колеги, є якісь ще доповнення? Якусь думку не врахували? Може щось поправити? Пан Кораблін, професор Кораблін, прошу.

КОРАБЛІН С.А. Я думаю, что в части технической помощи международных организаций, слово "технической" надо убрать, потому что это будут консультации, а не финансовые... не финансирование ЭКА. Вот слово "технической" убрать.

ДОВБЕНКО М.В. Я думаю так, варто підтримати, правильна думка. Дякую.

Прощу пан Лисицький.

(?) ЛИСИЦЬКИЙ В.І. Михайле Володимировичу, велике прохання, якомога скоріше розповсюдити це... цю резолюцію.

ДОВБЕНКО М.В. Дякую.

ЛИСИЦЬКИЙ В.І ...тому що нам же треба працювати з заводами, розумієте, треба в них вибачте, але в них є багато інших питань дуже

болючих і тому треба как говориться погрузиться і зрозуміти що до чого і як? І я абсолютно впевнений, що буде певний підйом настрою, натхнення певне появиться додаткове. Коротше кажучи, коли появиться ця резолюція офіційна?

ДОВБЕНКО М.В. Ми сьогодні її вже з вами після ваших доповнень, змін і побажань з Віктором Валерійовичем доправимо, підписуємо і відправляємо Прем'єр-міністру. Дякую, Вікторе Івановичу, дякую.

Пан Анатолій Кінах, прошу...

КІНАХ А.К. Я щиро дякую.

У нас є унікальна можливість, виходячи з того, що співголови у нас одночасно очолюють два дуже важливих профільних комітети вищого законодавчого органу держави – Верховної Ради: промислова політика, підприємці, фінансовий і банківський сектор. І ця проблема охоплює, безумовно, не тільки питання ефективності експертної політики. Мова йде про те, що в Україні, на жаль, загострюється проблема доступу до ресурсів на відповідно ринкових, безумовно, умовах.

Я думаю, тут немає необхідності в аргументах, що без доступу до ресурсів на сприятливих ринкових умовах марно мріяти даже про поточну виробничу діяльність, не кажучи, про серйозні програми, включаючи експорт.

У минулому році цю тему ми не одноразово піднімали в діалозі з урядом, в тому числі він мав таке завершення, як пряме доручення Прем'єр-міністра провести спільне засідання Національного банку, уряду з представниками реального сектору економіки, експертами з тим, щоби разом відпрацьовувати спільні дії, включаючи участь парламенту по поступовому вирішенню цього питання, так, як роблять всі держави у світі, в тому числі, і за рахунок адресних заходів. На жаль, це засідання так і не було проведено.

На сьогоднішній день ми бачимо дуже нескоординовану роботу як мінімум на рівні Кабінету Міністрів Національного банку. Облікова ставка Національного банку на цей день уже складає 16 відсотків річних. Для зрівняння: облікова ставка Центрально-Європейського Банку на цей час складає 0,25 річних. Конкуруйте! Я думаю, висновки очевидні.

Тому я дуже би просив наших колег, співголів, маючи на увазі, що це – інтегральна проблема, без якої марно мріяти даже про поточну діяльність, не кажучи про серйозні структурні реформи по модернізації нашої економіки, експортної політики, записати додатково цей пункт, по суті, на нашу пропозицію, що разом Національний банк, уряд, за участю представників відповідних профільних Комітетів Верховної Ради, експертів, об'єднань асоціацій бізнесу провести це спільне засідання. І необхідно мати цю чітку, поетапну програму: алгоритм дій поступового повернення економіки України до доступу до ресурсів.

І на завершення, це як загальна інформація. В цій дискусії ми вимушені вже цитувати основні функції, обов'язки таких загальновідомих фінансових структур як, наприклад, Федеральна резервна система, той же Центрально-Європейський Банк. І парламенту необхідно також нагадати, в тому числі, Національному банку, при всій повазі і не втручаючись в його діяльність, що ці функції як мінімум з двох складових: перше – це стримування інфляції – а загальновідома функція, але друга, не менш важлива, де чітко записано "підтримка створення сприятливих умов для підвищення ділової активності і створення робочих місць" Оця друга складова, на жаль, в діяльності, пріоритетах як нашого центрального банку, так і, на жаль, у державі в цілому, по суті, сьогодні не проглядається. І нам необхідно проводити цю дискусію.

І поступово крок за кроком, підкреслюю, ринковими методами вирішувати це питання, без якого мріяти про розвиток 7-8 відсотків, що конче необхідно для України, буде марною справою. Я дякую.

ДОВБЕНКО М.В. Дякую, дякую, Анатоліє Кириловичу. Ми помітили собі ваше теж побажання, ми зараз його ось тут вмонтуємо.

Колеги, ми радіємо, що так дружньо колективно ми долучилися до узагальнення нашої дискусії. Тому буде абсолютно коректним, і я думаю, що це теж буде донесено Прем'єр-міністру, що в нас такий широкий круглий стіл теж відреагував на цей проект резолюції.

Тому прошу, давайте проголосуємо. Хто за те, щоби з урахуванням побажань, зауважень і доповнень такий проект резолюції підписати нам разом з паном Галасюком і направити Прем'єр-міністру? А також я так відчуваю, Віктор Іванович, ви пропонуєте, щоб і громадськість знала, тому опублікувати в пресі. Ми це теж підтримуємо.

_____. Безумовно. Ви розумієте, є абсолютно реальні підприємці...

ДОВБЕНКО М.В. Дякую.

_____. От у мене в розсилці, по нашому от судостроению, 131 человек, хотя в ассоциации... *(не чути)*

_____. Так. Добре.

_____. *(Не чути)* ...понимаете. Вони взяли такий документ, вони вже відсотки...*(не чути)*

ДОВБЕНКО М.В. Дякую, тому... так.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, давайте голосувати. Прошу: хто – за? Хто – проти? Хто – утримався? Рішення прийнято одногосно. Дякую.

Шановні колеги, я дуже дякую за вашу активну фахову участь. І хочу наголосити, що ми з Михайлом Володимировичем домовилися і найближчим часом зорганізуємо чергові 3 круглих парламентських столи щодо розвитку туристичної галузі в тому числі, щодо запобігання питань шахрайству, щодо законопроекту "Купуй українське, плати українцям", а також щодо моделі безкоштовного приєднання до інженерних мереж, що є надзвичайно важливим для всієї української промисловості.

Ще раз вам дякуємо за увагу і участь. *(Оплески)*